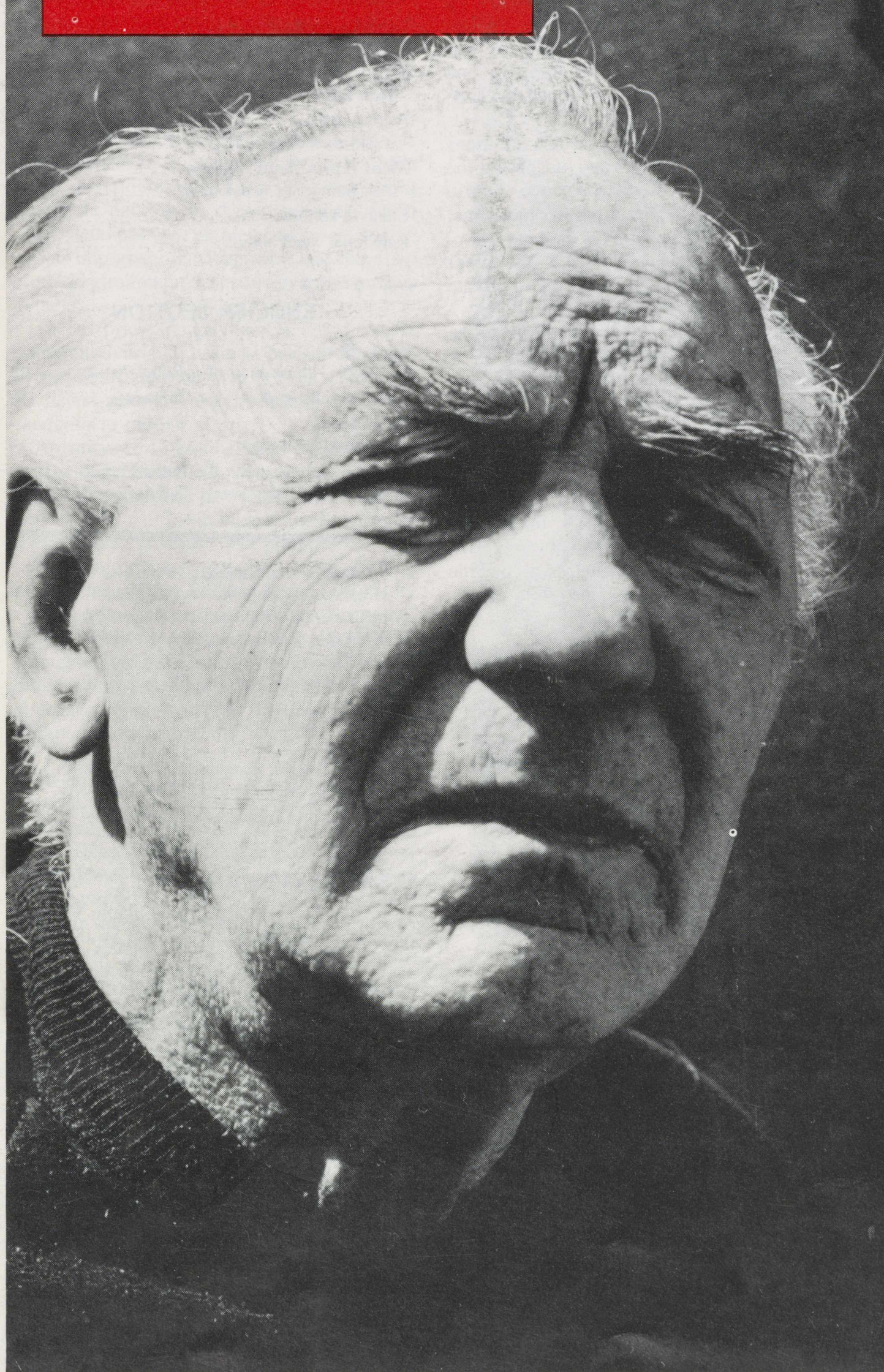

L I E T U V I U

DIENOS

SKULPTORIUS JOKŪBAS DAGYS

LITHUANIAN DAYS

DECEMBER

1985

1985 M. GRUODŽIO MĖN.

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS

4363 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1985, Gruodis Nr. 10 (360)
December, 1985 No. 10 (360)

**Eina XXXV metai
Volume XXXV**

“LIETUVIŲ DIENOS” YRA SUJUNGTO SU “KALIFORNIJOS LIETUVIŲ”, LEISTU 1946-49 M.
“LITHUANIAN DAYS” IS COMBINED WITH
“CALIFORNIA LITHUANIAN,” PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA
Rūta Skirius, Ph.D.
Margis Matulionis, J.D.
Arūnas Barkus, M.S.
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from “Lithuanian Days”
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinama automatiškai, neaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

“LITHUANIAN DAYS” (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for \$20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles, California. POSTMASTER: Send address changes to LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00
Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00
Garbės prenumerata/Honorary Subscription \$35.00
“Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA”

FRONT COVER

SCULPTOR JOKŪBAS DAGYS

Sculptor Jokūbas Dagys, born in Šlepščiai, near Biržai, will celebrate his 80th birthday in Toronto on December 15, 1985.

After graduating from the Kaunas School of Art in 1932, he taught in a high school and took part with his work in art exhibitions in Lithuania, Latvia and Estonia. In 1937 he visited Berlin and Paris to further his studies. In 1944 he left Lithuania because of the war and lived for several years in Germany and England; in 1951 he moved to Canada and settled in Toronto.

Since 1954 he has taken part in exhibitions given by the Sculptors' Society of Canada, the Royal Canadian Academy of Art, the Ontario Society of Fine Arts and other art museums. His work has been exhibited in Toronto, Montreal, Quebec, Ottawa, Chicago and other cities. Many of his compositions are in private collections.

He works mainly in wood but sometimes he uses bronze and other materials. His art is characterized by spaciousness and by expressive contrasts of light and shadow. His themes are drawn from a wide range of human experiences and feeling, including love, heroism, parting, despair, nostalgia and reconciliation.

“The material and the subject, the general form resulting from variable and always varied balance of mass, space and movement, and the governing idea become one unit.” (O. Schneid). —L.E.

Gautos aukos “Lietuvių Dienų” pikniko loterijai (Tęsinys)

E. Sabalis, V. Sakalauskas, J. Salys, R. Sakas, E. Samienė, S. Santvaras, B. Saplys, V. Šaras, A. Satas, B. Seliukas, E. Šepikienė, A. Šermukšnis, A. Šešplaukis PhD, K. Šeštokas, V. Šeštokas, Shalins Funeral Home, J. Šileikis, L. Šimaitis, A. Šimkus, V. Šimoliūnas, J. Simutis, V. Sinkevičius, E. Sinkys, K. Sipaila, kun. C. Širvaitis, Sisters of Immaculate Conception, S. Skibejko, V. Skilandžiūnas, A. Skridulis, F. Skirmantas, Dr. V. Sky, R. Šepetys, P. Šmaižys, Rev. Z. Smilga, Z. Smilga, F. Speecher, G. Spence, P. Staniškis, M. Stankūnas, V. Stankus, DDS, A. Stasas, Rev. E. Statkus, S. Steponaitis, H. Stevens, E. Stirbys, M. Stonis, M. Stropis, J. Stikas, PhD, E. Sundstrom, D. Surantas, MD, L. Švelnis, E. Swetik.

TALKA Credit Union, V. Tauras, MD, Rev. J. Tautkus, D. Templar, V. Tomkus, A. Trainis, A. Trainis, A. Tumas.

K. Uldukis, F. Urbelis, V. Urbonas, P. Urbutis.

J. Vaičaitis, J. Vaičiulaitis, Vailokaitis, J. Vaineikis, O. Vaitas, MD, A. Vaitkus, A. Vaitkus, A. Vakselis, A. Valavičius, A. Valiulis, V. Varnas, D. Vasan, V.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Kun. J. A. Kučingis	
Kalėdos lietuvių dvasios prizmėje.....	3
Stepas Varanka	
Mano kaimynas Jokūbas.....	4
Prelatas Algimantas Bartkus, J.C.L., naujas šv. Kazimiero Liet. Kolegijos rektorius.....	14
Laimutis Švalkus	
Linksmi liūdni posmai.....	7
B.B.	
Rašytojų ir poetų estafetė.....	8
Paulius Jurkus	
Atskleistos durys.....	9
Jonas Baika, naujos knygos	
Ant humoristų nepykstama.....	10
Lietuvių kultūros rūmai.....	11
Kalėdiniai sveikinimai.....	12-14

ENGLISH SECTION

Jonas Skirius	
Rimša: The Making of a Rebel Artist.....	15
Linas Kojelis in New Appointment.....	18
Rūta Skirius	
Vytautas F. Beliajus.....	19
We Will Not Abandon the Baltic People Who Live Under Soviet Tyranny.....	21

Vaškys, V. Vebeliūnas, E. Veimeris, V. Velža, A. Vidugiris, V. Vidugiris, E. Vilkas, E. Vilutienė, B. Vingis, V. Viskanta, P. Visvydas, Sister V. Vytell.

A. Klizas-Wargo, A. Wesey.

T. Yakutis, J. Yla.

J. Zekas, B. Žemaitis, E. Žiaušys, J. Žillionis, Rev. Dr. T. Žiūraitis, A. Zolenas jr., S. Žukauskas, O. Žukienė.

IEŠKOTE ROMANŲ?

Turime Juozo Kraliausko “Įkaitę Vilniaus akmenys.” Kaina \$5.00. (Paštu \$6.00)

Jurgio Gliados “Kovo Ketvirtoji”—Šv. Kazimiero gyvenimo motyvais. Kaina \$8.00. (Paštu siunčiant \$9.00)

LIETUVIŲ DIENŲ KNYGYNE
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca 90029
Tel. (213) 6642919

Kalėdos lietuvių dvasios prizmėje

Minčių ir atsiminimų milijonai kyla mūsų vaizduotėje, tariant žodį Kalėdos. Prieš mūsų akis tada lyg kokioje filmoje prabėga vaikystės metai, namai, žmonės . . . užgimęs Kristus visiškai pavergia mūsų klajūnų širdį, valią ir protą. Prie Jo prakartėlės atlyžta ir žiauriausio žmogaus širdis. Čia randa vietos ir gyvulėliai. Jie lenkiasi stebuklingam Kūdikui su geros valios žmonėmis.

Kalėdose sujuda dangus ir žemė. Nuostabi šviesa nusidažo dangaus skliautai, žvaigždė rodo keliaujantiems kelią. Iš aukštybių pasigirsta dangiškųjų dvasių giesmės, kurių aidai, dėja, pasiekia tik piemenų ausis. Rodos, viskas taip gražu ir nepaprasta, kad tikrai šio Kūdikio gimimu turėtų prasidėti aukso amžius žemėje.

Tačiau prieš šią gaivinančią srovę sukyta padugnių dvasia. Ji kėsina pakąsti Gimusiojo gyvybę. Kūdikis turi būti išneštas svetur. Dėl Jo liejasi nekaltų vaikelių kraujas ir karčiai raudojančių motinų ašaros.

Aplinkyboms pasikeitus, Kūdikis vėl gražnamas į namus. Čia Jį apgaubia stebuklinga Tyla, pro kurią jisai neprabilo ir nušvito per 30 metų . . . Tokiu būdu daugeliui atrodė, kad Kalėdų „pavojus“ yra praėjęs.

Taip bėgo dienos, mėnesiai, metai. Kalėdų prakartėlės glažnus Kūdikis išauga į augaluotą vyrą, kuriam kūno ir dvasios grožio galėtų pavydėti kiekvienas žemės žmogus. Kartą Jisai, pajutęs savyje laiką, skubomis apsivelka savo motinos rankų darbo drabužių, persijuosia savo strėnas pančiu, apsiauna vyžomis ir, taręs sudiev saviesiems, išeina . . .

Pasigirsta naujas ir niekad negirdėtas mokslas, verčias aukštyn kojom semąjį pasaulį ir žmonių galvojimą, Masių dvasios gilybėje kyla troškimas naujo būties, noras atsipalaiduoti nuo nodėmės vergijos. Naujojo mokslo Skelbėjas iš savo sekejų reikalauja meilės Dievui ir artimui, savęs nusigalėjimo ir aukos. Kas to laikysis, Jisai žada amžiną laimę, kurios taip gaivalingai ilgisi puolęs žmogus.

Tuo pačiu metu aplinkui bręsta nauji ir baisūs įvykiai. Vėl sukyta žmogus, kuris, pasigavęs politinių intrygų bei sukybių, nori sustabdyti naująjį sąjūdį ir jo skelbėją Kristų pašalinti iš gyvenimo erenos. Jis atsiduria prieš žmogaus teismą, kuriam vadovauja apakę dvasininkai ir tautos elitas. „Šis žmogus turi būti sunaikintas“—pasigirsta teisėjų sprendimas, kurį kaip papūgos pakartoja fantastiška minia.

Štai Jis ir kančios viršūnėje. Iš savo aukštojo sosto Jisai peržvelgia visus. Nukryžiuotasis savo žvilgsniu mato visą praeitį, dabartį ir ateitį. Nuo dabar Jis taps visų centru ir „prieštaravimo ženklų.“ Vieni prie Jo artės, kiti nuo Jo tols. Vieniems Jisai bus pašventinimas, kitiems—prakeikimas.

Jo žvilgsnis staiga pradeda stingti ir Jo lūpos užgęsta vos spėjus ištarti „IŠSIPILDĖ.“

Mirė . . . Ir vėl žmogus galės ramiai sau vergauti savo mizerijai. Tačiau kažkoks baim-

„Indian Nativity“—J. Rimša

Kristaus gimimas—Indėnų

ingas nujautimas neleidžia visai nurimti . . . Ar taip viskas ir baigsis?

Kur priešams atrodė kova baigta, ištikrųjų būta jos tik pradžia. Iš tamsios uolos lyg tekanti saulė pakyla Viešpats, nešdamasis su savim mirties pergalės vėliavą. Ši džiugi žinia greitai pasiekia sekėjų ausis: „Jis prisikėlė.“ „Vaikeliai, pasitikėkite manim, aš nugalėjau pasaulį,“ Jis kartojo tiems, kurie į Jį įtikėjo.

Tačiau ši gėrio ir blogio kova, lyg šėlstantis vandenynas, ir toliau nerimsta. Per 2000 metų būta atoslūgių ir potvynių. Šios kovos avantgarde didvyriškai kaunasi ir jauniausia Kristaus Bažnyčios Duktė Europoje—LIETUVA. Ji išgyvena savo būti ar nebūti gyvenimo dienas. Jos žmonės išblaškyti po visą pasaulį, Sibiro vergijos kalėjimuose, bažnyčios išniektintos, sodybos išgriautos. Todėl gražiosios Kalėdų šventės lietuvių dvasiai yra gilaus tragizmo

išraiška. Jau 40 metų kaip lietuvis gyvena tik Adventą, Laukimą . . .

Bažnyčia Kristaus gimimo šventė yra įrikiavusi į metų laikotarpį, kai šviesa nugali tamsą, diena savo ilgumu pralenkia naktį. Ji tuo nori mums priminti, kad Gėris visada laimi. Taigi Kalėdos mums, lietuviams, yra ir vilties šventė. Būkime tikri kad ateis ta valanda ir mums, kaip kadaise atėjo šv. Šeimai Egipte, kai pasirodęs angelas tarė: „Juožapai, kelkis, imk Mariją ir vaikėlį Jėzų ir grįžk atgal į savo žemę, nes tas, kuris ieškojo vaikelio gyvybės, mirė.“ —Kun. Jonas A. Kučingis

Mano kaimynas Jokūbas

Skulptoriaus Jokūbo Dagio artėjančio
80-ojo gimtadienio proga

Su Jokūbu esame kaimynai nuo 1958 metų. Tais metais jis įsigijo 78 Chelsea Ave., Toronto, Ont. M6P 1C2 šalia manęs nedidelį namą ir čia su žmona gyvena iki šių dienų. Iš čia iki Toronto Lietuvių Namų yra tik 3-5 minutės pėsčiam juos pasiekti.

Jokūbas išvydo pasaulį 1905.12.16 d., Šlepečių kaime, Biržų apskrityje. Tėvas Jokūbas, motina Katrė Krišukienaitė turėjo gausią šeimą. Jokubėlis buvo antras iš pirmųjų ir vienuoliktas iš galo, 6 berniukai ir 6 mergaitės. Ne visi vaikai sulaukė džiaugsmo. Jokūbas atsimena, kai jo mama sakydavo, jai vaiką pagimdyti, tai javų pėdą surišti.

Dagio proseneliai buvo baudžiaunininkai. Jų gyvenimas buvo sunkus ir vargingas, kaip visų baudžiaunininkų. Seneliai ir tėvai buvo tapę jau laisvi ūkininkai. Savo gabumais ir sunkiu darbu ūkį padarė pelningą. Savo ūkio produktus veždavo vežimu į Rygą. Gauti pinigai už parduotas prekes padėdavo auginti nemažą šeimą.

Vyresnieji vaikai globojo mažesnius. Sulaukę 7-8 metų, vaikai turėjo išmokti piemenėlių "profesiją". 1914 metais tėvai iš kaimo kėlėsi į vienkiemį. Dauguma ūkininkų vaikų savo darbo praktiką pradėdavo piemenaudami.

Jokūbas ir jo vyresnysis brolis Jonas ankstyvą jaunystę praleido ūkyje padėdami tėvams jų darbuose.

1914 metais prasidėjo Pirmas Pasaulinis karas. 1915 metais Jokūbo tėviškę užėmė vokiečiai. Būdavo daug nakčių, kad savoje troboje Jokūbo Dagio šeima negalėjo gauti nakvynės.

Šlepečių kaime buvo ir daugiau Dagių šeimų. Kad vienas nuo kitos atskirti, joms buvo pridėti "priedai." Būsimo skulptoriaus šeima buvo vadinama "Laukų" Dagys. Kiti, "pievų" Dagys, "šulnio" Dagys, "grafo", "amerikono" ir kitais priežodžiais. Iš kur kilo pavardė Dagys, Jokūbai neteko sužinoti.

Jo brolis Jonas buvo apgyvendintas pas senelį kitame kaime. Ten jis lankė mokyklą. Vėliau baigė Kauno universitetą ir tapo diplomuotu ekonomistu-docentu. Jis mirė 1983 m. Lietuvoje.

Jokūbo mokslo pradžia

Jokūbas pirmąsias mokslines žinias sėmėsi iš tėvo Jokūbo, kuris buvo baigęs rusišką mokyklą. Tėvas buvo griežtas ir rūpestingas, bet nežinojo kaip reikia vaikus mokyti. Blogiausia, kad aiškindamas įterpdavo ir rusiškus žodžius kurių mažas Jokūbas nesuprasdavo. Vargas būdavo su daugybės lentele. Bijodavau, sako dailininkas, grįžtančio tėvo iš darbo ir jo klausinėjimo. Jo grubūs pirštai, man dažnai pasukdavo ausį, arba

Dail. Jok. Dagys su žmona viename pobūvyje, Toronte, 1982 m.

—Nuotrauka Stepo Varankos

J. Dagys and his wife at a reception in Toronto (1982).

papešdavo už plaukų, sako šypsodamas Jokūbas.

Pagalčiau, kai suėjo man 12 metų, sako Dagys, 1927 metais pradėjau lankyti už 4 kilometrų Biržų mokyklą. Nuo to laiko prasidėjo man naujas gyvenimas.

Būnant gimnazijoje 3 klasėje, laike paišybos pamokos, mokytojas pasakė, kad kiekvienas ką nors laisvai iš atminties ką nors nupieštų. Pailėliu nupiešiau pamiškėje aplūžusią trobele. Po keletos dienų, tas mano piešinėlis buvo iškabintas mokyklos vitrinoje su kitų mokinių darbais. Tada pirmą kartą pasijutau, kad esu "dailininkas." Visada rasdavau laiko piešimui. Mėgdavau kopijuoti portretus.

1927 metais Jokūbas baigė gimnaziją ir įstojo į Kauno Meno Mokyklą, kurią baigė 1932 m. Tuo metu Meno Mokykloje įvyko "revoliucija." Buvo pašalintas tapybos dėstytojas Justinas Vienožinskis ir Adomas Varnas. Po to įvykio perėjau į skulptūros studiją, kuriai pradėjo tuo laiku vadovauti Juozas Zikaras. Už pirmą sukurta ornamentą Zikaro buvau pagirtas, tas mane paskatino pasišvesti skulptūrai.

Nuolat dirbantis ir judantis

Jokūbas, mano kaimynas, kaip "vergas," susilenkęs nuolat prie rūsies lango skaptuoja, nežiūrind, kad jam šiais metais gruodžio 16 dieną sueis—sukaks 80 metų.

Balandžio 13 dieną, eidamas pro jo namą, matydamas pro langą jį "kovojančią" su ažuoliniu stulpu ar lenta, nutariau užėiti ir pasišnekėti, sutrukdyti jam tas "grumtynes."

Jo žmona, anglė, Lois Caroline, įleidusi į vidų, priėjusi prie rūsies laiptų, sušuko lietuviškai: "Jokūbai, kaimynas atėjo tave aplankyti."

Įlėjęs į jo mažą, skurdžią "studiją" rūsyje, radau Jokūbą skaptuojant didelį ažuolini bareljefą: Dvi jaunos mergaitės—vaidilutės ugnelę kursto, o barzdotas senis prispaudęs prie krūtinės kankles jas stebi. Tai senovės lietuvių gyvenimo vaizdelis. Jų religinių papročių atvaizdavimas. Menininko fantazija, ypač lietuvių, turi būti surišta su tautos praeitimi iš kurios ir jaunimas ši tą pažins. Moderni

Dail. Jokūbo gyvenamas namas, kurį saugoja iš lauko riteris iš skardos ir kitos skulptūros—velnias, ožys. Pro langą viduje matosi įvairios Dagio skulptūros.

—Nuotrauka Stepo Varankos (1985 m.)

The residence of J. Dagys, protected by a knight and other sculptures.

geometrinių figūrų skulptūra, ryškesnės minties, bei praeities neparodo. Tiesa, gali atsirasti ir "kritikų", kurie pasakys, senas Jokūbas, tai ir dirba pasenusius dalykus. Juokaudamas sakau: Jokūbai, sukurk ką nors tokio, ko niekas nesupras ir neišspręs. Tada pradės tave vadinti "moderniškas Jokūbas".

Dailininkas Jokūbas padėjo kalta, kūjelį ir atsisėdo ant suoliuko sakydamas. "Pasakysiu tau, Steponai, ko dar niekas iš manęs nebuvo išplėšęs." Kai aš vis dar piemenavau, būdamas vienas su gyvuliais landžiojau po alksnyno tankumynus-atžalynus, kurių buvo nemažas plotas. Kartą, vėlai rudenį, kai pas mus nebuvo vokiečių kareivių, aš išleidau gyvulius iš krūmų pasiganyti dirvoje. Tik staiga iš kur tai išdygo du puošnūs vokiečių kariai. Girdėjau juos kažką kalbant. Supratau, kad jie skaičiuoja mano gyvulius. Po to, krūmų takeliu nujojo vėl pas kaimyną.

Kaž koks nujautimas paskatino mane nuvaryti bandą, sako Jokūbas, į tankius krūmus. Piemenukas Jokubėlis, pasislėpęs tarp krūmelių, stebėjo kai tie vokiečiai grįžę, jodinėja takeliais ir garsiai šūkauja, greičiausiai keikiasi. Neradę gyvulių nei piemenuko, dingę. Artimiausio kaimyno visus jo gyvulius išsivarė, palikdami jam tik vieną karvutę. Po to įvykio buvo man proga pasigirti, kad aš išgelbėjau savo tėvų gyvulius. Didžiausias vargas būdavo su labai ankstyvu kėlimusi . . .

Dabar po tiek metų ir vargų, kai negaliu užmigti, sau dainuoju: "Noriu miego, saldaus miego, negaliu užmigti . . ." Dabar atsigulus į lovą, kol užmiegi, visokios mintys sukasi

Dagys (12 metų) savo klasės nuotraukoje 1918 metais.

Sculptor J. Dagys at the age of 12 in a 1918 class photo.

galvoje. Ilgas audringo gyvenimo kelias nebuvo lengvas.

Kartą paryčiais, pievelėje padirvyje gyvuliai gražiai ėdė žolę, saulutė maloniai šildė. Jokubėlis atsisėdęs ilsėjosi ir svajojo. Staiga kažkieno pirštai įsinėrė į jo plaukus. Jokubėlis net nepastebėjo kai gyvulių banda įbrido į jaunus javus. Mažam piemenukui tai bėda . . . Pie-

menuku tėvų ūkyje Jokūbas išbuvo 3 metus, tiksliau vasaras.

Tai keletas atsiminimų iš kaimiškos ankstyvos jaunystės . . .

Skulptoriaus Dagio Kūryba ir stilius

Medžio skulptūra, tai viena iš seniausių meno šakų. Tai menas iš medžio skaptuoti, kurti figūras, reljefus, ornamentus ir įvairius papuošalus. Tas medžio menas prasidėjo archaisiais laikais.

Pirmoji žmogaus lazda, ietis, vėliau indai ir šaukštai ir primityvūs gyvenimui reikalingi daiktai buvo drožinėti ir skaptuoti iš medžio. Tais laikais medis buvo vienintelė medžiaga kurią žmogus sugebėjo formuoti, Akmuo ir uola dar buvo žmogui neįkandama.

Vėlesnieji radiniai rodo, kad graikų pirmieji skulptūriniai darbai, ypač žmonių figūros, būdavo "sustingusios." Žmonių pozos be jokių judesių, be proporcijų. Viena iš tokių statulų yra Apolo figūra Metropolitan muziejuje.

Skulptūros stilius ir technika keitėsi laikui bėgant. Nuo 5-ojo šimtmečio Phidias'o laikų skulptūra pasiekė vertingų kūrinių. Vėliau, po Aleksandro žygio, Graikų skulptūros menas išsiplėtė po Europą.

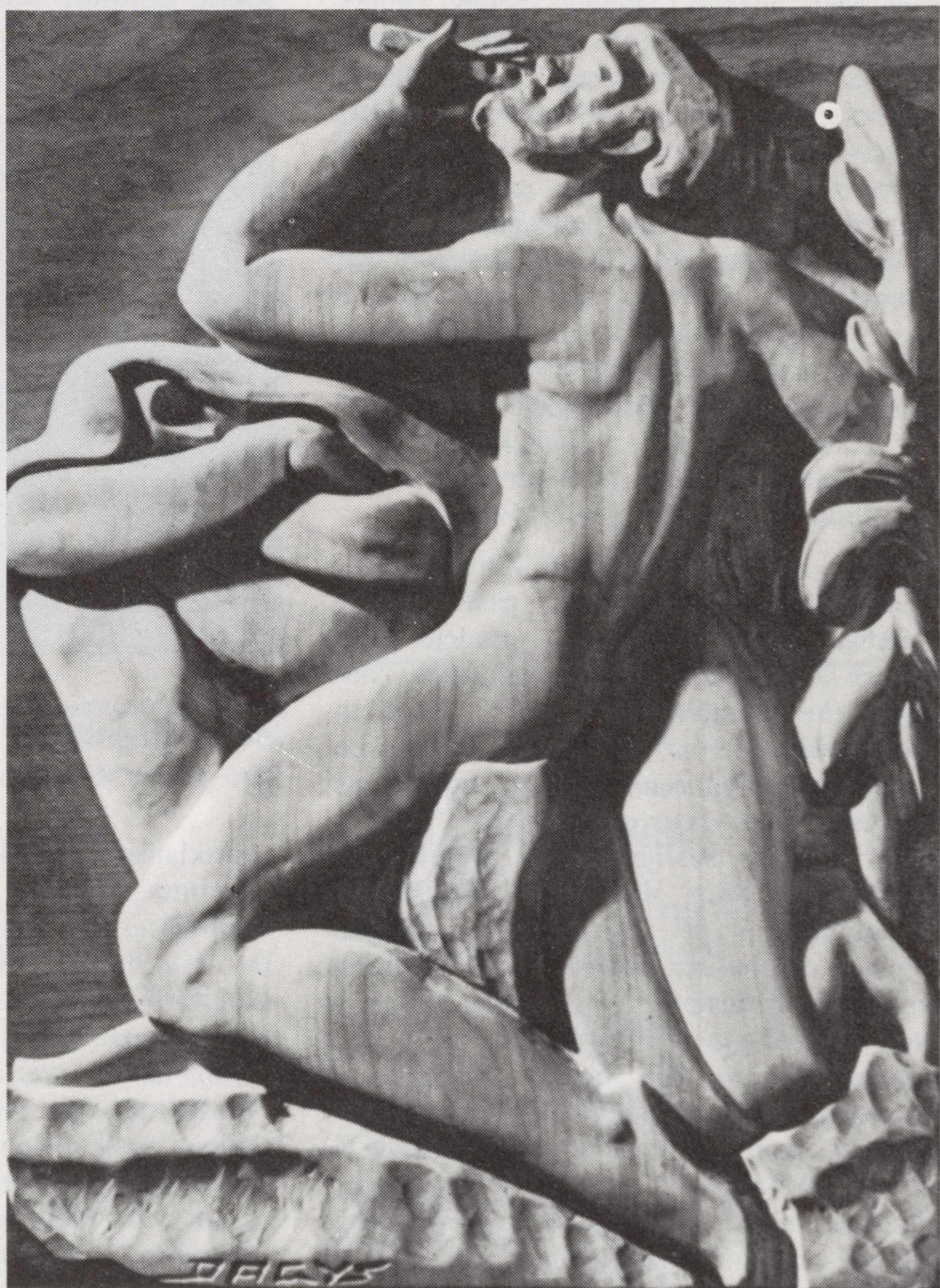
Laikui slenkant keitėsi ir medžio skulptūros stiliai. Jie buvo vadinami: romėniškas, gotiškas, klasikinis, romantiškas, ekspresionalinis, abstraktinis, surrealistinis, futuristinis, kubistinis. Lietuvoje buvo "ke-

Reljefai (Madona ir 2 jaunuoliai (medis)—J. Dagys

—Nuotrauka Stepo Varankos

Wood bas-relief: the Madonna and 2 youths

Adomas ir Ieva rojuje—J. Dagys

Adam and Eve in Paradise

J. Dagys mokytojavimo laikais Lietuvoje 1938 metais.

J. Dagys during his years as a teacher in Lithuania (1938)

turvėjininkai" su Vytauto Kairiūkščio idėjomis. Medžio skulptūra Lietuvoje dar nebuvo išpopuliarinta. Ji reiškėsi tik sename liaudies mene. Dail. Dagys Lietuvoje medžio bemaž nenaudojo. Jis naudojo gipsą, cementą, molį, varį, medis jam dar nebuvo patikima medžiaga.

Šiandien skulptoriaus Jokūbo Dagio kūrinių galima užtikti kai kuriuose muziejuose, bažnyčiose, bet daugiausia pas privačius žmones. Jo skulptūrų nuotraukų galima užtikti visose laisvojo pasaulio lietuvių laikraščiuose ir žurnaluose.

Apie skulptorių Dagį labai palankiai rašo išleista pavergtoje Lietuvoje 1983 m. Vilniuje "XX a. Lietuvių Dailės Istorija." Ten yra keletas nuotraukų iš dail. pirmųjų kūrinių: "Du žmonės," "Rankdarbių pamoka," ir "Neramios sielos tragedija."

Ten rašoma: "Jau kitoje, 1936 m., parodoje dailininkas buvo kritikų pastebėtas ir teigiamai įvertintas. Taip jis pradėjo gana aktyviai kūrybinį gyvenimą išijungdamas į naujosios lietuvių skulptūros plėtotę . . ." Nuo to laiko prabėgo bemaž 50 metų. Nuo to laiko keitėsi ir skulptoriaus kritikų aprašomas "stilius." Toji Lietuvoje išleistoje "XX a. Lietuvių Dailės Istorija" gretina Dagio stilių su E. Barlacho aštriomis plokštumų briaunomis, jis ne tik akcentavo individo bruožus, kiek pasitelkdamas veiksmą, stengėsi perteikti apibendrintas dvasines būsenas, tam tikras psichologines situacijas . . .

Mano kaimyno, dail. Jokūbo "studijoje"—skurdžiam rūsyje ir visam jo nedideliame name yra šimtai skulptūrų, ypač rūsyje. Kiekviena jo skulptūra-kūrinys tai žmogaus gyvenimo epizodas, dalelė Lietuvos istorijos praeities, didybės, vargo, džiaugsmo, tragedijos, liūdesio, legendos, pasakos, jaunųjų meilės, senų motinų skausmas, Lietuvos

Liūdesys (medis).

Sorrow

J. Dagys

Jauni du broliai—Algirdas ir Kęstutis. J. Dagio medžio skulptūra.

Two young brothers: Algirdas and Kęstutis.

nepriklausomybės akto paskelbimas, Sibirinių trėmimų tragedija ir bėglių vargai. Jo skulptūros, tai Lietuvos istorija nuo seniausių iki šių laikų. Istorija rašyta medyje skulptūrinėm figūrom. Dagys tai neramus, audringas dailininkas-skulptorius. Jo kūriniuose galima išžiūrėti įvairių stilių nuo archaiško iki futuristinio, bet tai nėra kokio nors kito skulptoriaus kopijavimas, bei pamėgdžiojimas.

Mano nuomone, ne kaip tos srities žinovo, skulptorius Jokūbas turi specialų savo "Dagišką" stilių, kurį jis nuo nedrasių, dar Kauno laikų per 50 metų pilnai sugebėjo surasti grynai savo širdies ir jausmų stilių ir jį išlieti

Adomas ir Ieva—J. Dagio, medis

Adam and Eve

medyje. Daugelis jo kūrinių tai ryškiai įrodo.

Artėjančio 80-ojo gimtadienio proga linkiu Tau, kaimyne Jokūbai, ilgų, sveikų, kūrybingų metų.

"Lietuvių Dienų" knygyne, dar galima gauti šias Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos leidyklos knygas:

Lietuvos Istorija—Zenono Ivinskio.....	\$20
Grožis ir Menas—dr. Jono Griniaus....	\$20
Veidai ir problemos—dr. Jono Griniaus...	\$20
Suvažiavimo Darbai—VIII tomas.....	\$22
Suvažiavimo darbai—IX tomas.....	\$22
Lietuvių Literatūrinė Kritika	
Tremtyje—Vladas Kulbokas.....	\$30
Raštai I, Bendrinė Kalba—	
Antanas Salys.....	\$30
Raštai II, Tikriniai Vardai—	
Antanas Salys.....	\$30
Rinktiniai Raštai, III tomas—	
Konstantinas Avižonis.....	\$30

Užsakant paštu pridėti \$2.00; knygos gana storos—turi po 600-700 pusl.

Sydney, Australijoje prie lietuvių Savaitgalio mokyklos, gaunant Federalinės valdžios paramos, planuojama išleisti knygą — **"Žinyną Lietuvių Savaitgalio mokyklai po Pietų Kryžiumi"**, kurią jau dveji metai ruošia Sydney gyvenanti rašytoja Agnė Lukšytė—Meiliūnienė.

Toje knygoje (lietuvių ir anglų kalbomis) bus duota gausios medžiagos — mokyklos mokiniams ir mokytojams — apie baltų kalbas, lietuvių kalbos kilmę, lietuvių tautosaką, Lietuvos augmeniją ir gyvūniją ir kiek is Australijos istorijos.

Knyga turėtų netrukus pasirodyti.

A. R.

Linksmi liūdni posmai

Oi, kad aš turėčiau...

(Linksmi liūdna dainelė)

Oi, kad dar turėčiau motinėle drūtą,
tai suteikčiau džiaugsmo siuntiniu didžiausiu.
Bet jei šimtametė dar kolchoze kruta,
tai kaip jai ten sekas net ir nepaklausiu.

Oi, kad dar turėčiau gyvą ten tėvelį,
nors ir vailokuotą kviesčiau čia į puotas.
Bet jei jis dar gyvas ir atvykti gali,
tai tegu dar riša basas Maskvai šluotas.

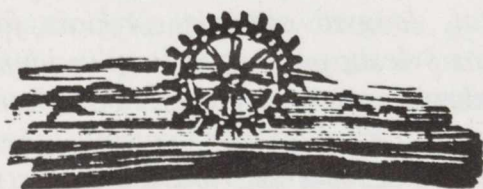
Oi, kad aš turėčiau čia brolelį seną,
tai aš jį mylėčiau, apkabinčiau rankom...
Bet jei mano brolis čia seniai gyvena,
tai mes ir per šventes viens kito nelankom.

Oi, kad aš turėčiau seserį Agniešką,
siųsčiau kailių palta su pirmuoju gruodu.
Bet jei ji per spaudą jau manęs paieško,
tai aš adresėlio niekam nebeduodu.

Oi, kad aš žinočiau jauniaus brolio kapą,
tai aš jam statyčiau marmurinį kryžį.
Bet jei jis nelaimėji krito čia kaip lapas
tai paženklint kapo dar nepasiryžau.

Oi, kad aš turėčiau čia kovos draugužį,
tai aš jam padėčiau atsistot ant kojų.
Vienas čia viskele vis pilu į gūžį,
o į sibirioką tik ranka numoju.

Oi, kad aš turėčiau pinigėlių puodą,
duočiau Tautos Fondui, duočiau kur tik reikia.
Bet kam duot, jei kitas už mane paduoda,
už mane palaksto, už mane ir veikia.

Vinjetė — P. Jurkaus

Negundyk, Ievute

(Adomo valsas)

Negundyk, Ievute, ne gundymams amžius,
kai skausmas sukausto krūtinę ir kojas.
Senatvė, Adomą kaip lapą suglamžius,
iš džiaugsmo su rudens vėjais kvatojas.

Negundyk, Ievute, o traukis iš kelio.
Adomo jaunystė seniai pradainuota.
Ir džiaugsmas, ir laimė kaip lapai berželio
ant nueito kelio seniai jau paklota.

Negundyk, Ievute, ir žodžių saldžiausių
nepūski Adomui į kurstančią ausį.
Jau "Dul-dul-dūdelių" pačiulpti negausi,
užmiršk ir "karvutę", užmiršk ir "babaausį".

Negundyk, Ievute, ne gundymui amžius,
kai saulė jaunystės seniai nusileido.
Ne vieną Adomą amželis suglamžė, —
ir tau vištos kojos subraižė jau veidą.

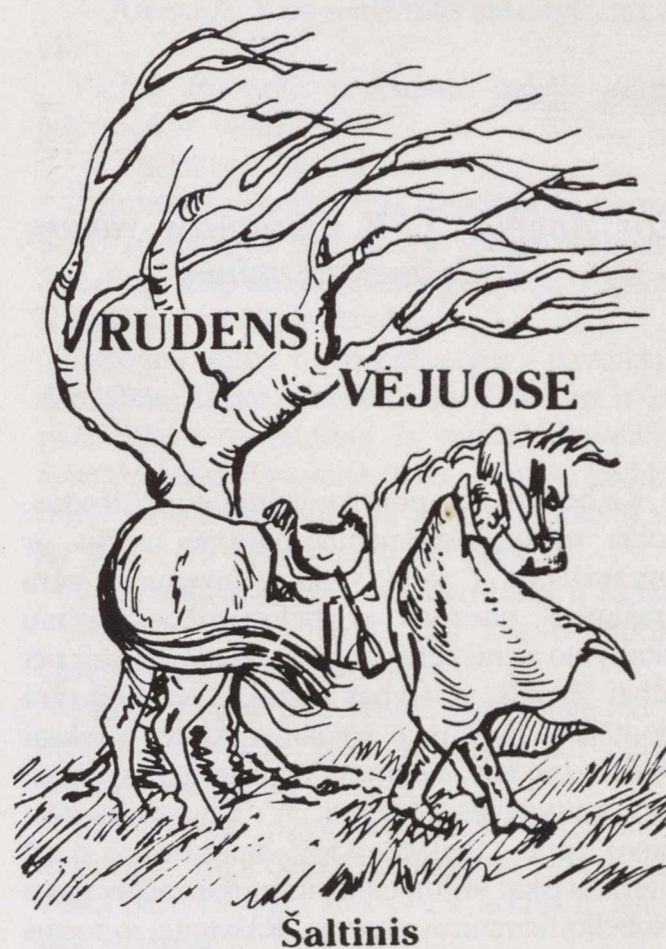
Sugyvenimas

Tautietis pajieško tautiečių
ir salėj prisėda prie stalo.
Nors niekas jo niekur nekviečia,
kilnoja ne savo bokalą.

Mėgėjas mėgėjui vis perka
stiklėlį pigiausio konjako.
Atnešęs prie stalo pamerkia
ir vardą brangiausio pasako.

Pypkorius pypkoriui kaip dera
pasiūlo likutį tabako,
o pats išsitraukia cigarą
tarytum, anas jau apako.

Poetas poetui parašo,
solistas solistei pagieda.
Našlys dailią našlę vis prašo
mainyti vestuvinį žiedą.

Vietoj recenzijos

LAIMUTIS ŠVALKUS, poetas, gyvenantis Anglijoje, šiais metais išleido ketvirtą eilėraščių rinkinį "Rudens vėjuose". Paantraštėje kukliai pažymėta, jog tai "proginiai eilėraščiai". Jis juos parašęs tautinių, religinių, artimųjų asmenų švenčių progomis, skirtų tėvynei, tėvynėje likusiems broliams, šv. Kazimierui, Kalantai. Šalia tų ir panašių temų, yra nemaža dalis sklandžių eilėraščių mažiesiems ir humoro bei satyros. Pastaruosiuose nepiktai pasišaipoma iš svetur gyvenančio lietuvio gerų, bet neįvykdomų norų, ydų ir silpnybių.

Vietoj recenzijos pačių skaitytojų dėmesiui ir sprendimui spausdiname keletą linksmesnių posmų.

(Rinkinį išleido "Šaltinis" Nottingham, D. Britanijoje, 100 psl., kaina 3 dol.).

Senbernis senberniui perša
senutę ir kviečia į balių,
o pats nuklibena net skersas
ir puola prieš jauną ant kelių.

Veikėjas veikėjui paploja,
palinki jėgų ir sveikatos.
Už durų kaip ciuckis paloja
ir šimtą plonybių pamato.

Pajacas pajacą nuteikia,
dvasiškis dvasiškį išgano.
O kritikas kritikui peikia
visus šiuos eilėraščius mano.

Rašytojų ir poetų estafetė

Los Angeles LFB literatūros vakarų dvidešimtmetį minint

Ką bendro turi politika ir literatūra? Rodos, jokia mūsų visuomeninė-politinė partija ar organizacija į savo veiklos programą nėra įrašiusios poezijos ar beletristikos kūrinį skaitymo ar rašytojų rėmimo. Bet politikai, net labai žymūs valstybės vyrai, literatūra yra domėjęsi, poeziją ar romanus skaitę, o toksai Attlee, sakoma, eidamas į ministerių posėdžius, pasiskaitydavęs poezijos; W. Churchillis pats buvo geras „laisvalaikio“ dailininkas, o už literatūriškai stilingus atsiminimų raštus gavo Nobelio literatūros premija. Rašytojus ir poetus labai mėgsta į valdžios ratus „įkinkyti“ komunistai, tai matome ne tik iš Lietuvos praktikos, bet ir iš kitų valstybių, kur ministeriais bei prezidentais „uždedami“ poetai, žinoma, ne literatūros labui.

Mūsų laikinosios vyriausybės ministeris Juozas Brazaitis visų pirma buvo kultūrininkas, literatūros profesorius ir kritikas — paskutiniu metu išleista penki jo literatūrinių ir visuomeninių raštų tomų. Nenuostabu tat, kad ir jo vadovautą sambūrį rėmė ne vienas rašytojas, poetas, o sambūrio veikloje nemenką dalį užėmė dėmesys literatūrai. Šiuo atžvilgiu L. F. Bičiuliai, daugiau visuomeninio bei politinio pobūdžio sambūris, bent Los Angeles skyrius, išsiskyrė iš kitų mūsų politinių organizacijų, šalia politinių savaitgalių studijų kiekvienerių metų gruodžio pradžioje (nuo 1966 m.) ruošdamas grožinės literatūros žodžio renginius. Iniciatorių ir tradicijos palaikytojų neapsiriktą visuomenę juos palaikė, renginius gausiai ir nuoširdžiai lankė, meniniais išpūdziais gyveno.

Gruodžio 7 ir 8 dienomis Los Angeles įvyksta 20-tas tradicinis L. F. Bičiulių rengiamas literatūros vakaras. Šio sukaktuvinio „vakaro“ programa praplėsta į dvi dienas: šeštadienį vakare įvyksta sukakties minėjimo vaišės su rašytojų, gyvenančių Los Angeles, kūryba, o sekmadienį dienos metu — literatūrinė programa, kurią atliks kviestas rašytojas iš New Yorko — Paulius Jurkus. Išėivijoje tai nepaprastas kultūrinis įvykis — per dvidešimt metų išlaikyti tradicijon įėjusį literatūros vakarų rengimą su poezijos, beletristikos, dramos ištraukų ir dainų programa kiekvieneriais metais pasikviečiant vieną kurį žymų rašytoją ar poetą iš kitur, programą papildant savomis jėgomis.

Iš toliau kviestųjų mūsų žymiųjų dailiojo žodžio kūrėjų vakaruose yra dalyvavę: Jonas Aistis (19?), Danguolė Sadūnaitė (1968), Kazys Bradūnas (1970), Anatolijus Kairys (1971), Aloyzas Baronas (1971), Antanas Vaičiulaitis (1972), Julija Švabaitė (1973), Birutė Pūkelevičiūtė (1974), Leonardas Andriekus

(1976), Jurgis Jankus (1979), Vytautas Volertas (1980), Elena Blandytė (1981), Juozas Kralikauskas (1982), Anatolijus Kairys (1983), Česlovas Grincevičius (1984). Iš Los Angeles ir apylinkėse gyvenančių rašytojų vyriausiais programos dalyviais yra buvę: Bernardas Brazdžionis (1975), Alė Rūta (1977), Jurgis Gliuda (1978); programose keliose ar programos papildę yra: Elena Tumienė, Danutė Mitkienė, Pranas Visvydas ir kt.

Vakarų programos papildė, paįvairino ir parėmė L. A. dramos sambūrio režisierė Dalila Mackialienė su sambūrio nariais, (V. ir E. Dovydaičiai, S. Matas, R. Vitkienė, G. Grušas ir kt.), akt. P. Maželis, nemažai yra prisidėję ir vietos muzikai bei solistai: B. Dabšienė, R. Dabšys, A. Polikaitis, S. Pautienienė, G. Gudauskienė, R. Apeikytė, svečiai muzikai Iz. ir V. Vosyliūnai ir kt.

Vakarų programos metu lankytojai turėjo progos išgirti naujausių programos dalyvių knygų su autorių dedikacijomis ir autografais, kurie literatūros mėgėjų lentynose paliks ilgam kaip rašytojų — skaitytojų susitikimo liudininkai ir bylos apie gyvą kūrėjų ir visuomenės bendravimą. Jau vien dėl to, kad Los Angeles lietuviams buvo duota proga pamatyti ir išgirsti gyvą mūsų poezijos pasididžiavimą Joną Aistį, kuris daugeliui tebuvo girdėtas tik iš vardo, bet niekad nesutiktas gyvenime, kadangi nuo 1936 metų jis mokėsi ir gyveno užsieniuose (Prancūzijoje, paskui gyveno JAV). Los Angeles ir apylinkių lietuviai gali būti laimingi ir pagrįstai didžiulius matę, girdėję ar net autografą gavę iš vieno žymiausių Nepriklausomos Lietuvos išaugintų kūrėjų, valstybinės premijos laureato, Done-laičio — Baranausko — Maironio — Putino estafetės tęsėjų. Daug kam tatau buvo pirmas ir paskutinis neužmirštas susitikimas.

Beletristų eilėje pirmoje vietoje džiugus ir laimingas susitikimas su didžiuoju prozos meisteriu ir nepralenkiamu žodžio estetu Antanu Vaičiulaičiu.

Su vakaruose sutiktais rašytojais bei poetais pradėta pažintis dar galės tęstis metų metus sekant jų literatūrinį reiškimą iš tolo, jų leidiniais papildant savo knygų lentynas. Deja, nebeteks jau susitikti su vienu kūrybingiausių šio pokario rašytoju Aloyzu Baronu, daugelio talentų rašytoju — idomiu problemų kėlėju beletristu, šmaikščios humoristikos autorium S. Aliūno slapyvardžiu, sumaniu žurnalistu („Draugo“ ir jo humoro skyriaus redaktorium).

Šių metų literatūros vakaras į gausiąją rašytojų plejadą įjungia dar vieną talentingą rašytoją poetą Paulių Jurkų, stambaus romano „Smilgaičių akvarėlė“ (laimėjusi „Draugo“ romano konkurso premiją), ir dviejų novelių-legendų rinkinių „Pavasaris prie Varduos“ ir „Ant Vilnelės kranto“ autorių, labai kūrybingą žurnalistą, vieną iš „Darbininko“ redaktorių.

Politika ir literatūra — kiekviena sritis turi savo uždavinius, savo tikslus ir savo kelią. Nespręsimė, kas tautos gyvenime griežia pirmuoju smuiku. Bet tautos sielos gyvybę gaivina ir palaiko tik meno kūryba, pradedant tautosaka ir baigiant individualiąja kūryba.

(B. B.)

Rašytojas Paulius Jurkus

Author Paulius Jurkus

PAULIUS JURKUS (g. 1916 m. liepos 27 d.), žemaičiuose, humanitarinius mokslus ėjo Kaune ir Vilniuje. Mokytojas, poetas, beletristas, daugelį metų (nuo 1951) dirbęs „Darbininko“ redakcijoje, o anksčiau redagavęs „Ateitį“ ir „Aidus“.

Nuo gimnazijos dienų P. Jurkus domėjosi daile ir savo pirmuosius literatūros bandymus siųsdamas „Ateities spinduliams“ ir kt. jaunimo laikraščiams, pats ir iliustruodavo. Amerikoje, pastudijavęs, ėmė reikštis kaip dailininkas, ypatingai daug gerai nupiešdamas knygoms viršelių ir vinječių: iliustravo dvi savo knygas — „Ant Vilnelės tilto“ ir „Juodvarniai“. Jo piešti knygų viršeliai ir aplankai yra vieni iš idomiausių ir geriausiai grafiškai atliktų darbų.

Studijų dienomis Vilniuje ėmė reikštis beletristikoje, laikraščių atkarpose spausdinamas apysakų iš studentų gyvenimo. Su atskiru rinkiniu „Pavasaris prie Varduos“ pasirodė 1954 metais. Rinkinyje glaudžiai pinasi realusis gyvenimas su romantika, praeities įvykiai, meniškai atgaivinti ar sufantazuoti, virsta legendomis.

Didžiausią duoklę realizmui, nors ir gerokai suromantintam, atidavęs romane iš Žemaičių bažnytkiemio gyvenimo „Smilgaičių akvarėlė“ 1957 m. laimėjęs „Draugo“ romano konkurso premiją, 1968 m. išleido knygą „Ant Vilnelės tilto“, kurioje autorius susižavėjęs Vilniaus egzotine praeitimi, net ir dabartį apsiaučia romantine skraiste, viskam suteikdamas legendos rūbą. Rinkinyje yra net 26 legendos. Ir kas nevirsta legendų objektais — ir maža upelė Vilnelė, ir beržai, augą prie Vilniaus, ir poeto statula su iškelta ranka ir mėnesienoje atiduodančia stebuklingą dėžutę autoriui. Apie ką bebūtų pasakojama, ar apie valdovo dvarą, ar baltąjį žirgą, ar nepažįstamus keleivius, užklydusius į miestą, ar apie šventąjį karalaitį, ar apie riterius, ar žvaigždę, ar dulkę, viskas čia kaip graži proza parašyta poezija, — tiek joje jausmo, tiek dailės, tiek kalbos skambesio! Be dailios meninės formos, legendų idomūs ir siužetai, lengvai supintos įvykiais fabulos, kupinos šviesių personažų ir gilių idėjų.

Rankraštyje autorius turi naują beletristikos knygą „Kai Vilniaus liepos kvepia“ ir eiliuotą poemą mažiesiems, paties iliustruotą, laimėjusią LRD J. Gabės vardo premiją

Atsklęstos durys

LAUKE šėlo pūga. Pro daubą veržėsi vėjas ir vilnim vertė sniegą į mūsų kiemą. Pusnių keteros siekė palangę. Nuo jų viesulai šoko sienom aukštyn, šliaužė pastogėm ir stūgavo, bildėjo ant lubų.

Mama čiužėjo kambariuose ramiai, lyg visai nebūtų pūgos. Aš — drebėjau, prie krosnies prisiglaudęs, ar mūsų trobelės nesugriau?

Ji uždegė lempą ir grįžo virtuvėn. Nudžiugau ir norėjau kažką čiauskėti, bet — ji buvo liūdna. Ji kraustė ir tvarkė stalą, aš gi, nuslinkęs nuo suolo, dėjau malkas ant krosnies. Tada prisiminiau, kad lauko durys neužsklęstos. Mama pamiršo!

Ji vėl išėjo į kitus kambarius. Tai buvo vienintelė proga nepastebėtam nubėgti ir uždaryti duris.

Šokau į priemenę. Kamine kažkas suūžė, ant aukšto subildėjo. Širdis suplakė. Norėjau šaukti, bet ranka užkliudė sklęsti. Greit užstūmiau jį ir nerte įnėriau vidun. Susirangiau prie krosnies ant suolo ir pamažu nusiraminau.

Nešdama drabužius, grįžo mama. Norėjau, kad prisimintų duris, bet ji nė žodžio netarė. Ji pataisė mano lovą, pasiėmė storą it mišiola knygą, atvožė ir pradėjo skaityti. Ši knyga man nepatiko. Iš kiekvieno puslapio žvelgė atsiskyrėliai, užsivilkę ašutines, ir sakė graudžius pamokslus. Ramiai ir vienodai judėjo jos lūpos. Kartais sustodavo, pridėdavo pirštą prie skaitomos eilutės ir susimąstydavo.

Supratau: nederą man kalbinti. Nuėjau ir tylus lindau į patalėlį. Susigužęs girdėjau, kaip čeža knygos lapai ir lauke dūksta pūga. Prisiminiau užsklęstas duris, ir man pasidarė gera. Ji tikrai dar kelsis, o aš tada pašoksiu ir pasakysiu.

Mama skaitė ir skaitė. Taisiausiu jau snausti, kai sukaukė baisus vėjas, sudrebėjo visi pašaliai. Puoliausi iš lovos ir išsigandęs nubėgau pas mamą. Ji pakėlė akis į lubas, pasiklausė ir tik tada atsisuko.

— Ar sukalbėjai poterius? — paklausė manęs.

— Kaipgi!

— Ar prisiminei keleivius?

— Bet kas tokią naktį keliauja, mama?

— Vargai ir reikalai išveda žmones, vaikelį.

— Juk gali paklysti!

Ji pasižiūrėjo į mane ir į langą, užvožė knygą ir nusiėmė akinius.

— Visaip kartais atsitinka. Prieš daugel metų, — pradėjo mama, — mūsų miestelis turėjo toki gražų paprotį. Kai siausdavo audros, gyventojai ant lango pastatydavo lempą ir palikdavo atsklęstas duris. Nors lempelės buvo mažos, lyg spyguolėlis, bet pakeleiviai jas iš tolo matė ir galėjo užėti į kiekvieną trobelę lyg į savo namus.

Vieną vėlų vakarą, kai šėlo pūga, užversdama kelius, kažkas pasibeldė į duris. Tą žiemą buvo daug vilkų, kurie slankiojo pakiemiais. Trobelės moteris išsigando. Keleiviai neklebentų, — ji pagalvojo, — jie žino, kad čia durys atsklęstos. Šoko moteris iš lovos ir išgirdo kūdikio verksmą.

Pribėgo prie durų ir atidarė. Ten stovėjo moteris su vaikiu ant rankų, apsnigta, apipustyta, drabužiai sušalę į raga.

Moteris vedėsi pakeleivę vidun, sodino pas krosnį ir pati jieškojo skrynioje drabužių pervilkti. Tačiau ten nieko nerado. Viskas sutrinta, sunėsiota. Ištraukė tik lininius marškinėlius kūdikiui. Prinešė ir žiūrė — pakeleivė verkia, ir jos ašaros krinta ant vaikelio.

Rytmetį sužinojo miestelis apie varganą keliauninkę ir susitarė ją pasilikti pas save. Susirinko į trobelę ir pradėjo kalbėti:

— Ar iš toli ateini?

— Iš vakarų, iš svetimų žemių.

— Kodėl šokią žiemą iškeliavai?

— Mane išvarė, jieškau, kur galėčiau prisiglausti.

— Tai pasilik pas mus.

— Negaliu, — atsakė moteris ir nuleido galvą.

— Bet kur keliausi su kūdikiu ant rankų per pusnis!

Pakeleivė tylėjo ir dėjosi savo drabužius. Žmonės vėl prašė, ir ji pažadėjo sugrįžti.

Viena moterėlė atidavė jai brangiausią savo skarą, išsiuvinėtą auksinėmis gėlėmis. Kažkada pravažiuodama kunigaikštienė buvo pas kaimynę sustojus pernakti ir šią skarą padovanojo.

Tuo tarpu vyrai pakinkė arklius, ir lakios rogės su skambučiais privažiavo prie durų. Jos turėjo skristi per pusnis, kol keleivė pasakys gana. Išdino ją ir palydėjo iki paskutinės miestelio trobelės.

Praėjo viena kita savaitė, bet moteris negrįžo. Kartais pagalvodavo žmonės, sėsdami prie stalo: susirado kur geriau. Prabėgo mėnuo. Pamažu pradėjo sniegas tirpti, o su juo dilo ir jos prisiminimas. Juk nemaža prakeliavo per jų slėnį, nemaža užėjo į namus, o visus pamiršo.

Sniego šūstis nuplaukė upeliais, ir kalvos sugarbiniavo jauną žolę. Žmonės kibo į sėjos darbus, ir nepastebėjo, kaip gegutė užkukavo.

Tuomet į miestelį atėjo būrelis vienuolių. Jie buvo balti kaip pražydusios obelys. Sustoję prie upės ir kalbėjo, kad žmonės grįžtų prie tikrojo Dievo. Jų balsas atsišaukė kiekvienoje trobelėje ir miško tankmėje. Suėjo minios ir meldėsi kartu su vienuoliais. Paskui suvežė rąstus ir prie upės ant kalnelio pastatė bažnyčią.

Kai viskas buvo baigta, vienuolių vyresnysis apgarsino žmonėms, kad iš tolimo Rymo atveš stebuklingą Dievo Motinos paveikslą.

Žmonės iškaišė gėlėms bažnyčią, žiedais nubarstė kelius, kad pasidarė lyg pieva, ir laukė, susirinkę ant kalno.

Apie vidurdienį dvylika brolių baltuose kaip sniegas drabužiuose ižengė į miestelį, giedodami šventas giesmes. Ant savo pečių jie nešė apvainikuotą Marijos paveikslą.

Visi puolė kniūbsčia, nedrįsdami pakelti akių. Juk Dievo Motina ateina pas juos, pas nusidėjėlius! Vienuolių giesmės skardėjo slėnyje, sklido per kalnelius tolyn, tolyn.

Pamaldžiai, galvas nuleidę, kopė jie į kalną, kartodami tuos pačius žodžius:

— Ateina Ji, kaip saulė mūsų sušildyti, atgavinti...

Vienas žmogelis neiškentęs pakėlė galvą, pažvelgė ir sušuko:

— Žiūrėkite, žiūrėkite!

Žmonės išsigando. Gal užsidegė jų namai. Šoko ir dairėsi, bet niekur nieko nesimatė. Pakalnėje kaip taikios avelės gulėjo jų trobelės, ir miškai virpulavo saulėje.

Žmogus, kuris buvo pažvelgęs į paveikslą, dar labiau šaukė ir rodė pirštu. Tuokart ir kiti pažiūrėjo į vienuolius ir nutilo. Paveiksle šypsojosi ta pati moteris, kuri žiemą su kūdikiu buvo atėjusi pas juos. Ta pati dovanota skara su auksinėmis gėlėmis supo jos pečius.

Visi puolė ant kelių, bučiavo žemę ir šaukė:

— Mes nesam verti, kad Dievo Motina apsigyventų tarp skurdžių.

Pakilę veržėsi prie šventų vyrų, lietė baltus drabužius ir bėrė gėles ant tako, kurėjo jų išvargusios kojos.

Stebuklingą paveikslą įnešė bažnyčion, apsmilkė, apgiedojo. Vienuolyno vyresnysis, viską patyręs, pats sėdosi ant arklio ir išlėkė pas vyskupą.

Kunigaikštis Jurgis Tiškevičius, Žemaičių vyskupas, tuoj atvažiavo, puolė kniūbsčias prieš paveikslą ir visą naktį meldėsi.

— Tegu bus pagarbintas ir Motinos Sūnus, — kalbėjo ganytojas. — Juk ir Jis buvo pas jus šaltą žiemos naktį.

Pats per kalnelius pravedė Kryžiaus kelius, su jaunom karvaitėm arė juos, barstydamas šventą Jeruzalės žemę. Skyrė didelius turtus vienuoliams, kad šie išmūrytų bažnyčią ir koplyčias.

Suvažiavo daug mokytų vyrų, kunigaikščių, su iškilmėmis apėjo Kryžiaus kelius, žąsies plunksna surašė į knygas ir visiems amžiams pavadino šį kraštą Marijos žeme, o miestelį Jos Sūnaus atminimui Žemaičių Kalvarija.

Kasmet liepos pradžioje žmonės liūliavo iš tolimiausių kraštų, meldėsi dienom ir naktim, kalnuose giedodami. Daug stebuklų buvo tada žemėje. Eretikai grįžo prie Dievo, ligonys sveiko, vargų suspausti rado čia malonę, rūpestingieji buvo palaiminti.

Nerašė jų į knygas, tik šventam jų prisiminimui sukabino daug ženklų aplink Marijos paveikslą.

Atėję iš svetimų kraštų žmonės sužinojo apie atsklęstas duris ir uždegtus žiburius audros metu. Ir platinosi šis paprotys visur.

Per tą laiką užmiršo Viešpaties stebuklus, taip nesimeldė prie Marijos paveikslo. Tada Marijos veidas tamsėjo ir tamsėjo. Didis liūdėsys ją uždengė.

— Ir dabar, — mama kreipėsi į mane, — pats matei, kaip liūdnei žiūrė Dievo Motina iš altoriaus, nes žmonės užsklėdė duris.

Mama nutilo. Aš nuslinkau nuo jos kelių.

— Kur? — stabdė mane.

Nieko nesakęs pravėriau priemenę ir puoliau si prie durų.

— Mama, aš buvau užsklėdęs, — pravirkęs glaudžiausi prie jos. Ji glostė mane ir šypsojosi. Staiga pakėliau galvą ir tariu:

— Mama, padėkim lempą ant lango.

(Nukelta į 21 pusl.)

Ant humoristų nepykstama

Balys Pavabalys, **MILŽINAI IR SLIBINAI**. Sat(l)yriniai eilėra(k)ščiai. New Yorkas, 1984. Išleido "Darbininkas", kaina 5 dol. Gaunama leidykloje ir pas knygų platintojus.

Balys Pavabalys, pavarde Leonardas Žitkevičius, išleidžia jau ketvirtą linksmų eilėraščių rinkinį. Iš karto pasirašinėjęs vardu ir pavarde, (jis ir vienas geriausių vaikų poezijos kūrėjų), vėliau "Vienybėje" redaktoriaus J. Tysliavos "pakrikštytas" Runce Dandierinu (ilgai neatskleistas ir literatus intrygavęs slapyvardis), po to atsirado Balys Pavabalys (kadangi autorius kilęs iš Vabalninko, pro kurį teka upelė Vabala, iš čia ir Pavabalys, o vardas Balys pridėtas dėl skambumo).

Pirmojo rinkinio paantraštė buvo "Lyrinės ironijos", antro — "Dainos vietinės ir sovietinės", trečio — "Dainos apie žmogų ne po savo stogu", gi pastarojo rinkinio "Milžinai ir slibinai" paantraštė vėl šmaikšti ir išmoninga: "sa (t) lyriniai eilėra (k) ščiai"; čia jau nebe vien šmaikštus žaidimas žodžiais, bet ir raidėmis.

Daugumas šio rinkinio eilėraščių dviejų—trių posmų. Atkreiptina dėmesys į eilėraščių antraštes: jos taip pat rimuotos, kaip ir knygos vardas: Milžinai ir slibinai, nežiūrint, ar būtų dviejų eilučių, ar dviejų žodžių: Susikibę už teisybę, Nuojauta ir užuojauta, Vaikai, kurių nesuvaikai, Samas ir šamas.

Satyros žanras nėra lengvas. Lietuvių literatūroje jis ilgai buvo skurdokas jau vien dėl to, kad autoriams kliudė kalbos primityvumas; čia nepakanka sąmojaus, juokingo posakio, bet reikia ir skambumo, geros eilėraščio formos, sklandaus eiliavimo.

L. Žitkevičius, vabalnikėnas, Dagilio, Balio Sruogos, Janonio, Binkio kaimynas, nei sąmojaus trūkumu, nei lengva plunksna negali skustis, atvirkščiai, gali pasigirti. Jau jo eilėraščiai vaikams, kuriuos jis pradėjo rašyti gimnazijos suole, pasižymėjo lengvu, tobulai sklandžiu eiliavimu. Gerai, gražiai buvo rašomi ir jo eilėraščiai suaugusiems, nieko jiems nei pridėti, nei atimti! Bet jis nesiskyrė kuo ypatingu nei nuo Bradūno, nei nuo Matuzevičiaus, nei nuo Kazoko ar kito to meto pradedančio jaunojo poeto. "Save surado" Žitkevičius žymiai vėliau, kai šie minėti jį lyg ir paliko, išsiveržę į priekį Vokietijoje ir Amerikos išeivijoje. L. Žitkevičius pažūrėjęs į gyvenimą ir visuomeninę veiklą kreivo veidrodžio atspindžiuose, pamatė kažką neregėtai juokingo, niekingo, nerimto... Beje, gal dar anksčiau: jau vokiečių okupacijos metais Lietuvoje kursavo iš lūpų į lūpas jo paleista epigrama, žinoma, be autoriaus vardo, žinia

kam taikoma:

Dvi birbynės — vienas tonas,
Čia Berlynas, ten Maskva
Viens raudonas kaip šėtonas,
Kitas rudas kaip šuva.

Tokie dalykai lengvai išimena ir smagu deklamuoti, nes kerta kaip iš peties, kelia ūpą.

1942 m. Literatūros metraštyje, atspausdame be vokiečių cenzūros leidimo, buvo atspausdinti jo ketureiliai posmai apie rašytojus ir poetus, vardu "Iš rašytojų albumo", pasirašyti slapyvardžiu Draugas Čin (Čin — pasisveikinimo žodelytis, vartotas draugų tarpe). Negaliu iškęsti nepacitavęs nors vieno posmo, mano manymu, savos rūšies, anot Vaižganto, deimantiukų:

Kopia Santvaras nuo kalno,
Nešas debesį ant delno,
Saulėj sielą paskandinęs,
Ieško kūnui užkandinės.

Dalių tų "albumo" įrašų, pridėjęs naujų, jis atspaudė 1958 m. "Vizijos prie televizijos" rinkinyje, vardu "Veidai ir vardai". Tokia tai L. Žitkevičiaus satyrinio—humoristinio eilėraščio evoliucija, kol priėjo iki šiais metais išleisto rinkinio "Milžinai ir slibinai". Tie jo eilėraščiai (ar "eilėrakščiai") dažnai dviejų posmų, ir juos be abejonės būtų galima pavadinti "epigramomis". Epigramai, kilusiai iš graikų laikų (užrašuose antkapiuose, pastatuose, statulose...), tinka ir aktualios dienos temos, ir idėjų kova, ir įvairios žmogiškos silpnybės, ir pašaipa, ir filosofinės užuominos, ir savikritika su ryškia, spalvinga, pritrenkiančia pabaiga. Vartota senųjų lietuvių poetų Poškos, Klemento ir kt., epigram atkuto Nepriklausomoje Lietuvoje, bet labiausiai ji išaugo ir suklestėjo okupuotoje Lietuvoje, kur rado labai palankią dirvą, kupiną pataikūnų, karjeristų, vagišių, valstybinio turto grobstytojų, mėgstančių stikliuką, skundikų, ir pan., kur sukčiavimai, protekcionizmas ir šimtai kitokių kitokiausių ydų klestėto klesti, užtat klesti ir satyra bei epigrama.

Išeivijoje, palyginus, satyrinių nedaug teturime, abėcėlės eile: Aliūnas, Gustaitis, Minelga, Žitkevičius — štai beveik ir visi šio žanro riteriai, tarp kurių Žitkevičius, ergo Pavabalys, nebūtinai paskutinis.

"Milžinų ir slibinų" temų ratas įvairus ir šiuolaikinis: čia žmogaus (dažnai pabrėžtinai lietuvių) ydos bei silpnybės — perdėtas pinigų vertinimas vietoj kultūros, namų keitimas "rezidencijomis", oracinė (kalbų) veikla, kelių bendruomenių kovos, neturėjimas laiko knygai, apskritai kultūrinėms apraiškoms; čia esamojo laiko naujovės bei negerovės — ilgi plaukai, barzdos, emancipacijos, asimiliacija, reklamų ir atpigimų srautas, ryšių bei kultūrinių mainų su kraštu vienpusiškas palaikymas, tėvų ir vaikų (kartu) plyšys... Tačiau dažnai ne tai svarbu apie ką autorius rašo, bet kaip visa tai jis pateikia, kaip sueiliuoja, kokią sąmojų pavartoja, kaip trumpesnę ar ilgesnę sentenciją gale "užriečia", kokią ritmą ir kokiuos rimus vartoja, sukurdamas ne paprastą eilėraščių, bet eilėrakštį, kuriuo skaudžiau ar ne taip skaudžiai

įduria liečiamąjį. Gera autoriaus ypatybė nepykti. Satyroj dar nieko (ir Maironis pyko!), bet humore pyktis viską sugadina. Kartais net nežinau, ar autorius rimtai kalba, ar juokauja. Tik iš pasiteisinimo matome autoriaus poziciją:

Todėl kai aš kalbu rimtai,
Juk tu žinai, kam visa tai.
O kam?
Juokam. (psl. 7)

Mokėjimas dailiai, juokaujant įdurti rakštį į skaudamą vietą yra Balio Pavabalio geras satyros privalumas:

Reikia pasišvesti, —
Pasakė prezidentas.
Bet su manim kitaip ir nesti
(Kitoks nebūnu, kaip tik šventas).

Pasišvenčiu aš Erikai.
Pasišvenčiu Amerikai.
Su manimi kitaip ir nesti:
Visur man lemta pasišvesti.
(Katiuša, Erika, Amerika) (6 psł.)

Kitas geras satyriko (ar humoristo) privalumas: ydas ir visokias blogybes suversti sau. Skaitytojas supranta, kad tai liečia ne autorių, bet jį, tačiau neturi pagrindo pykti ant autoriaus. Autorius nemoko, nebara, nepajuokia skaitytojo, o forma "aš" skaitytojas pats sau viską prisiima.

Imkim "Pirk, taupyk ir nepyk" epigramą:

Esu aš būdo gal net švento:
Neleidžiu veltui anei cento
Todėl į krautuves einu
Tiktai su taupymo planu.

Einu, kai nuolaidas jos teikia,
Kai reikia pirkti, ko nereikia.
Ir vis perku, ir vis taupau,
Ir visada prasitaupau. (40 psł.)

Ne vienas B. Pavabalio eilėraštis rodos, visai nieko nei giria, nei peikia, nei pajuokia, o tik šiaip sau žaismui parašytas. Tas jo žaismas sąmojom, formos sklandumu, rimų tikslumu, nesuinteresuotai teikia meninio pasigėrėjimo, kaip pvz., Samas ir šamas, Amerikėnas vabalnikėnas ir kt. Pastarasis (parašytas vabalnikėnų tarme) toks įtaigus, kad recenzentą įkvėpė net autoriui dedikaciją parašyti:

Ir milžinai, ir slibinai
Tegu gyvuoja amžinai!
Tegu Balys Pavabalys
Per visą amžių nesulįs!
Tegu jį skaito žmonija.
Tą, kur neskaito, tegu ją
Velniai į peklą tiesiai neš,—
Beraščių puotas ugnines...

O mes dainuojam "Tra—la—la,
Graži knygiąla kėp varlą,
Paskaitys net apsilaižio —
Tegu paraša kas gražio!

(irgi tarmiškai, birženiškai).

Jonas Baika

Lietuvių kultūros rūmai

*“Neturim būti trumparegiai ir nematyti kuria linkme slenka gyvenimo pulsas...
O esam... o kas būtų, jeigu staiga neatlaikytumėm... Neturime būti strausai
ir kišti galvą į smėlį...”*

Taip ir panašiai kalbėjo rašytojas Č. Grincevičius beveik prieš dešimtį metų (1977.9.13) “Draugo” dienraštyje, keldamas lietuvių “kultūros namų” klausimą. Neteko pastebėti, kad kas konkrečiai būtų į tą klausimą atsiliepęs ir kad tas reikalas būtų pajudėjęs iš vietos.

Dažnai vienoki ar kitoki sumanymai vilčių nepateisinę laiko nušluojami į praeitį kaip tuojau pasenę ir nebeaktualūs. Kultūros vertybių apsaugos klausimas ne tik nepaseno, bet kasmet vis labiau aktualėja. Ir ne tik apsaugos, bet ir koncentracijos, planingės kūrinių apraiškų bei darbų konsolidavimo, įvairių kultūros sričių mūsų veikloje moderavimo ir suaktualinimo, kad nevirstų palaida bala arba kad nebūtų vienu griunama, kas kitų statoma.

“Dar vienas reikalas: Kultūros namai”, rašė Č. G.: “Kai po II pasaulinio karo šioje šalyje kūrėsi nauja lietuvių išeivių banga, ji rado senosios emigracijos paruoštą dirvą tolimesnei veiklai: parapijos ir bažnyčios, mokyklų tinklas, organizacijos, spauda, finansinės ir komercinės įstaigos ir kt. Naujieji ateiviai visą tai dar labiau praturtino, išplėtė ir papildė pagal laiko reikalavimus, pasiekė net geresnių rezultatų: buvo laimėtas įvertinimas, jog lietuvių tauta yra didžios dvasios, kūrybinga, jog lietuviai ateiviai atsinešę ir puoselėję labai brangų kultūrinį įnašą šiam kraštui, ir tuos dvasinius turtus verta saugoti ir rūpintis, kad jie išliktų ateities kartoms.

Teisybė, buvo ir seniau bandymų surinkti ir išsaugoti lietuviškos kultūros paminklus, todėl buvo kas steigė muziejus, bibliotekas, kaupė archyvinę medžiagą, bet laiko dantys tas pastangas sugraužė ir beveik neliko ženklų. Ar maža buvo ir nesenų atsitikimų, kai atskirų veikėjų rūpesčiu surinktos ir saugotos knygos, bibliotekėlės ar sukaupta archyvinė medžiaga po jų mirties pateko į malkų kultūros ir šiukšlių dėžes? Tik retais atvejais tas nepakartojamas turtas pateko į amerikiečių rankas ir jų muziejuose liko išsaugotas. Istorikams pilno vaizdo apie lietuvių veiklą emigracijoje jau nebus galima atstatyti.

Kad panašios klaidos nebūtų kartojamos, naujoji ateivių banga papildė užsilikusius archyvus, įsteigė naujus ir renka, saugo viską, ką mus įpareigoja saugoti lietuviška sąžinė. Susikūrė taip pat naujos bibliotekos, galerijos, muziejai. Laiko balsą pajutę Čikagos jėzuitai prie savo jaunimo centro pristatė priestatą, sudarė galimai patogias sąlygas panašias įstaigas priglauti. Čia susikraustė ir išmėtytas po Čikagos rūsius Pasaulio lietuvių archyvas, — istoriko Vincento Liulevičiaus ilgus metus Europoje surinkta stovyklinio gyvenimo

archyvinė medžiaga, išeivių ar anksčiau leisti leidiniai, muziejinės nuotraukos, relikvijos iš nepriklausomos Lietuvos ir kt. Prisiglaudė taip pat Juozo Žilevičiaus rūpestingai sutvarkytas Muzikologijos archyvas, nauji muziejai — Čiurlionio galerija. Laisvės kovų muziejus, Tautosakos archyvas, Foto archyvas ir kt. Visuomenė buvo ir bus dėkinga jėzuitams už šią auką, reikalo supratimą ir didelę pagalbą tiems archyvams.

Bet! Prieš akis stovi didelis klausimas: ar visiems sukauptiems turtams negresia išorinis pavojus, ar mes nekliudomai ilgai galėsime čia pasilikti, rinkinius išlaikyti ir juos plėsti? Neturim būti trumparegiai ir nematyti, kuria linkme slenka gyvenimo pulsas. Prieš dvidešimt ar daugiau metų, kai lietuviai entuziastingai kūrėsi Marquette Parke, statė bažnyčią, mokyklą ir miesto dalį išpuošė mūsų architektų stilingais pastatais, tikėjosi visą tai palikti vaikų vaikams, šiandien su pagrindu susirūpino, ir jų rūpestį šiandien žino visa Amerika. Jaunimo centras, tokio pat amžiaus, taip pat ant ribos. Gera, kad mūsų žmonės atsparūs, nepasiduoda panikai, priešingai, dar labiau stiprinasi ir kovoja prieš tuos, kurie nori mus išstumti. Nepasiduoda nė Jaunimo centras, stato naujus kryžius, puošia sodelį, plečia kavinę. Nežiūrint to, vistiek neturime būti strausai ir kišti galvą į smėlį, nematyti pavojų, negalvoti ir neplanuoti ateities. Lietuvių charakteriui atsargumas yra būdingesnis negu daugeliui amerikiečių. Todėl ir kyla klausimas, o kas būtų, jei staiga neatlaikytumėm, jei skubiai reikėtų iškelti ir archyvus, ir knygas, ir paveikslus, ir organizacijų vėliavas? O jei kultūriškai, gaisras ar kita kokia nelaimė, kai iš visko liktų tik griuvėsiai ir po jais nepakeičiami turtai?

Nėra tai gąsdinimas ar noras esamas lietuviškas institucijas silpninti, tik priminimas, kad reikia susirūpinti ir tolimesne ateitimi, laikas planuoti turimą archyvinį turtą iškelti toliau nuo karštos Čikagos į ramesnius priemiesčius. Mūsų manymu natūralu būtų ieškoti tam vietos į vakarus nuo miesto, sakysim Lemonto artumoje, kur jau įsikūrė ir kūrėsi nemaža lietuvių ir anksčiau ar vėliau bus ir lietuvių parapija.

Naujoji emigracija moka puikiai susitvarkyti ekonomiškai, stato gražias rezidencijas, sujungtomis jėgomis galėtų pastatyti dar vieną, didesnę, kur būtų galima perkelti ir muziejus, archyvus, galerijas. Pagaliau Jaunimo centre esančios patalpos ir negali visko sutalpinti. Pasaulio lietuvių archyvas jau neturi kur sudėti savo rinkinių, o vis dar atsiranda knygų leidėjų, kurie, likviduodami savo prekybas, neišplatintus leidinius norėtų čia išsaugoti

ateičiai. Archyvinis turtas dar labiau gali padidėti, kai susipratę lietuviai likviduodami arba mirdami savo bibliotekas ir rinkinius paliks archyvui, neišmes į šiukšlių dėžes.

Ne mūsų reikalas nurodinti, kas tokius rūmus kultūriniam turtams apsaugoti turi organizuoti ir statyti. Mūsų visuomeninės, profesinės ir finansinės organizacijos gerai susitvarkiusios ir bendru susitarimu tą klausimą gali nesunkiai išspręsti. Tokie Kultūros rūmai galėtų būti statomi ir komerciniu pagrindu. Jų išlaikymo našta nekeltų rūpesčių. Reikalų žinovai čia daugiau žino. Pastačius patalpas toliau už miesto, dar nebūtina viską iškelti. Pirmoj eilėj reikėtų susirūpinti rankraščine, archyvine medžiaga, o dalis labiau naudojamos literatūros galėtų ir toliau pasilikti Jaunimo centre. Tas pats ir su Čiurlionio galerija. Parodoms skirti eksponatai būtų nuošalesnėj vietoj.

Visą tai sudėjus, darosi aišku, kad nėra reikalo atidėlioti ryt dienas, ir jau pats laikas susirūpinti mūsų kultūrinių vertybių didesne apsauga”.

Kultūros rūmams autorius siūlė “nuošalesnę vietą” negu Jaunimo centras. Kur ta vieta galėtų būti, autorius tada tik spėliojo, turėdamas mintyje Lemonto apylinkes, kur jau gražiai būrėsi ir kūrėsi lietuviai. Šiandieną jau galima ir tikrai pasakyti: ta vieta geriausiai galėtų būti naujai kuriamame “lietuvių centre”, apie kurį per New Yorko Laisvės žiburio radiją š. m. gegužės 26 d. ir spaudoje (“Darbininke”) birželio 7 d. paskelbė “Lito” bendrovės prezidentas Vytautas Vebeliūnas.

Per pusvalandį nuo Čikagos, netoli Lemonto, “Litas” jau yra išgijęs Vincentiečių nuosavybę — 250 akrų žemės, kur yra bažnyčia ir daug pastatų.

Pranešime tarp kitko rašoma: “Architektai yra pramatę iš turimų pastatų palikti bažnyčią ir sales, įkurdinti dvasiškius, šeštadieninę mokyklą. Iš klierikų gyvenviečių pramatoma padaryti mažus kondominiumus, kurie tikėtų vyresniems žmonėms, su jiem pritaikintais įvairiais patarnavimais. Tai nebūtų “nursing home”, bet tai būtų garbinga rezidencija, kur žmogus reikalui esant gautų transportaciją, finansinius patarnavimus, medicinišką pagalbą ir t.t.

Plačiuose laukuose, kurie susideda iš 250 akrų, statysime apartamentų kompleksą, grupuotą “townhouses”, apie 130 viensėdžių gyvenviečių, prekybinį centriką bei vieną komercinį sklypą su lengvos industrijos kampu...”

Šiame centre bus telkiamos visos finansinės, kultūrinės ir organizacinės jėgos, kad galėtume gyventi, bičiuliauti, mylėti ir ginčytis visi kartu, nežiūrint kokių mūsų įsitikinimai...

Pratomas centras skiriamas ne vien Čikagos lietuviams. Tai būtų visų lietuvių centras...”

Taigi, kaip tik čia, o ne kur kitur būtų geriausia vieta ir Kultūros Rūmams.

Ar dar lauksime dešimtį metų? Ir ko? Kad jau surinktos kultūrinės vertybės Marquette parke būtų išmestos į šiukšlyną ar galimū riaušių sudegintos?

Reikalas liečia visas organizacijas, ne vien Lietuvių Bendruomenę, visus jų skyrius ir visa lietuvišką išeiviją.

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

*Kristaus Taikos ir Ramybės mano parapijiečiams
ir visiems geros valios lietuviams.*

**Apreiškimo Parapijos klebonas
KUN. JONAS PAKALNIŠKIS**

Kun. Danielius Staniškis.

259 N. Fifth Street, Brooklyn, NY 11211 Telef.: 387-2111

Linksmų šventų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų

GENOVAITĖ IR KAZYS TREČIOKAI

Apdraudos Agentūra

376 Mercer Avenue

Tel.: (201) 687-4033

Union, NJ 07083

VITAS GERULAITIS

Namų pardavimo bei nuomavimo įstaiga ir
KELIONIŲ BIURAS

94 - 10 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Telefonai: (718) 847-5522 — (718) 847-9700

**LITHUANIAN FEDERAL
CREDIT UNION**

K A S A

**LIETUVIŲ FEDERALINĖ
KREDITO UNIJA**

86-01 114th Street, Richmond Hill, NY 11418

Tel.: (718) 441-6799

Skyriai Chicagoje ir St. Petersburg

INDĖLIŲ KAPITALAS 45 MILIJONAI DOLERIŲ!

KASOS Direktorai sveikina visus Lietuvių Dienų
skaitytojus Kalėdų švenčių proga ir linki daug
pasisekimo Naujuose Metuose.

KASA mielai priima visų lietuvių indėlius ir moka 7% už
reguliarias taupymo knygutės sąskaitas.

KASA moka aukščiausius procentus už visų rūšių ir terminų
taupymo sertifikatus.

KASA priima IRA pensijos indėlius ir už juos moka aukštesnį
procentą negu kituose bankuose.

KASA prieinamomis sąlygomis savo nariams duoda nekilno-
jamo turto ir įvairias kitas paskolas.

- Kiekviena taupymo sąskaita Federalinės CUNA agentūros
apdrausta iki 100,000 dolerių

*Dėl informacijų skambinkite į KASOS įstaigą New Yorke tel. (718) 441-6799.
Chicagoje—Marquette Parke (312) 737-2110. Cicero—(312) 656-2201
St. Petersburg Beach (813) 367-6304*

— Lietuviai laiko pinigus lietuviškoje KASOJE —

TAUTOS FONDAS sveikina visus Tautos Fondo aukotojus ir
prašo—pagal savo išgalės aukoti Tautos Fondui
savo ir VLIK-o uždaviniams vykdyti: leisti 7 k. ELTA biuletenius, remti
radio transliacijas į okupuotą Lietuvą, politinius kalinius finansuoti
ir sudaryti nejudomą kapitalą Lietuvai—L. Laisvės lžde.

Nepamirškite savo testamentuose ir T.F.-ą įrašant dėl

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Non-profit, Tax Exempt Corporation

345 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

*Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujų Metų linki*

Ona Šimkienė

515 Nolton, Willow Springs, IL 60480

Tel.: (312) 839-5531

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

Vidaus ir užsienio kelionių agentūra, kuri jau daugelį metų sėkmingai organizuoja
visą eilę grupių į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.

Reikalui esant kreiptis į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, Box 116

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkai: **Aldona ir Jonas Adomoniai**

C. K. BOBELIS, M.D.

Practice Limited to Genito-Urinary Surgery

5025 Central Ave., St. Petersburg, Florida 39710

Office Hours by Appointment — Phone 321-4200

Linksmų šv. Kalėdų ir Sėkmingų 1986 Naujųjų Metų

KUN. VYTAUTAS PALUBINSKAS

Aušros Vartų parapijos klebonas

32 Dominick Street

New York, NY 10013

Sveikiname Švenčių proga!

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDĖLĖ

Transliuojama pirmadieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val. p.p.
iš Tautybių Stoties WPON—1460 AM—Bloomfield Hills, Michigan

Vedėjas **ALGIS ZAPARACKAS**

4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072

Bendradarbiai:

Ant. Zaparackas, Algis Lapšys, Edv. Skiotys

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja

V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r.-7 v.v., šeštadieniais—10 v.r.-2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Švenčių proga sveikina ir geriausių Naujų Metų linki

KUN. IGNAS URBONAS

GARY, INDIANA

Šv. Kazimiero Lietuvių Parapija

1390 W. 15th Ave., Gary, Indiana 46407

J & J PHARMACY

DAVID BIALKA, B.S., R. Ph.

Phone 776-4363

2557 Lithuanian Plaza Crt.

Chicago, IL 60629

Linksmų šventų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų!

TAUTODAILE

Kaligrafija, tautinis ornamentas. Audimas įvairių spalvų ir raštų:
patiesalų, juostų, kaklaraiščių, takelių, knygoms, albumams, paveikslams,
pagerbimo raštams — adresams, stulų, parodomoms marginių.
Spec. vestuvių pamergėms juostos.

6229 So. Campbell Ave.

Chicago, IL 60629

Kazys ir Ida BARTASIAI

LINKSMŲ ŠVENČIŲ

visiems draugams ir klientams linki

8929 S. Harlem Ave., Bridgeview, Illinois 60455 • Phone 598-9400
Branch: 4040 Archer Ave., Chicago, Illinois 60632 • Phone 254-4470
Branch: 2657 W. 69th St., Chicago, Illinois 60629 • Phone 925-7400

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Ankai — savininkai

4627 So. Hermitage, Chicago, IL 60609 Telef. (212) LA 3-1510

—ir—

2616 West 69th Street, Chicago, IL 60629 Telef.: (312) 737-6784

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR

PIERCE and HAMROCK MORTUARY

"Serving Lithuanian People for 50 Years"

921 VENICE BLVD., L.A. CALIF. 90015

Phones: 749-6091

749-9231

Merry Christmas and a Happy New Year

BALDO KRISTOVICH and THOMAS B. KRISTOVICH

Attorneys at Law

1541 Wilshire Blvd., Suite 307

Los Angeles, CA 90017

Phone (213) 484-2250

Linksmų švenčių linki

BALTIC MONUMENTS, INC

LEONIDA KAZENAS

2621 W. 71st Street

Chicago, IL 60629

Phone: (312) 476-2882

Our Sincerest Wishes for a Happy Holiday Season

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

A LEGAL RESERVE

FRATERNAL BENEFIT SOCIETY

Non-Profit for Benefit of its Members and Beneficiaries

Insurance Certificates \$500.00 to \$5000.00

71-73 So. Washington Street

Wilkes-Barre, PA 18701

Lietuvio savininko vaistinė

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Telefonas 535-1944 ir 535-0312

Priima "ONTARIO DRUG BENEFIT" receptus

Vaistai, kosmetikos, prekės ir kt. Nemokamas pristatymas į namus

Muzikos ir dainos mėgėjams "Lietuvių Dienų" redakcija turi gausų plokštelių pasirinkimą. Kreipkitės-4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

Prelatas Algimantas Bartkus, J.C.L. naujas Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijos rektorius

Spalio 17 d. iš Romos pranešta, kad kun. Algimantas Bartkus pakeliamas į prelatatus ir, kad nuo š.m. spalio 27 d. prelatas Bartkus skiriamas šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijos Romoj naujuoju rektorium.

Paskyrimą patvirtino iš Vatikano Pontifikalinė Seminarijų bei Universitetų Kongregacija, kuriai pirmininkauja Jo Eminencija, amerikietis Kardinolas Baum.

Spalio 20 d., Šv. Kazimiero Kolegija Romoje atšventė 40 metų sukaktį. Visą tą laiką jos rektorium buvo prel. Ladas Tulaba, labai daug prisidėjęs prie kolegijos įsteigimo, ir prie jos išlikimo tiek metų.

Prel. A. Bartkus, šv. Kazimiero Kolegijos Romoje, rektorius.

Msgr. A. Bartkus

Algimantas Bartkus gimė Lietuvoje, Kražiuose, 1940 m. lapkričio 10 d. Iš Vokietijos 1948 emigravo į Braziliją, kur Algimantas baigė pradžios mokyklą. Bortkevičių šeima 1958 m. emigravo į JAV, kur tuo metu gyveno Algimanto seneliai.

Brazilijoje, baigė gimnaziją ir 1958 m. spalio mėn. išvyko į šv. Kazimiero Kolegiją Romoje.

Pontifikaliniam Gregoriano Universitete užsitarnavo magistro laipsnį iš filosofijos ir bakalaureatą iš teologijos. 1965 m. liepos 11 d. išventintas kunigu. Tais pačiais metais grįžo į Ameriką, kur buvo paskirtas į Šv. Juozapo lietuvių parapiją, Mahanoy City, Pennsylvania, vikaru, ir į Cardinal Brennan gimnaziją mokytoju.

1972 m. paskirtas į šv. Bernardo parapiją bei šv. Mykolo lietuvių parapiją Easton, Pennsylvania, vikaru. Taip pat dėstė Notre Dame gimnazijoje, aptarnavo Portugalus, buvo kalėjimo kapelionas ir vadovavo katalikiškai

radijo valandai anglų kalba.

1972 rugsėjo mėn. kun. Bartkus buvo paskirtas į šv. Kazimiero lietuvių parapiją St. Clair, Pennsylvania, klebonu. Čia atgaivino parapijiečių dvasinį bei lietuvišką gyvenimą. Suorganizavo veiklią Lietuvos Vyčių kuopą, ir buvo jos dvasios vadas ir įkvėpimo šaltinis.

Kun. Bartkus buvo 1978 m. paskirtas Apreiškimo lietuvių parapijos Frackville, Pennsylvania, klebonu. Susidomėjęs Pennsylvanijos lietuvių istorija, kun. Bartkus suorganizavo lietuvių muziejaus įsteigimą Frackville. Taip pat vadovavo lietuviškai radijo valandėlei bei Mišių transliacijai lietuviškai.

1977 m. išgijo piloto leidimą.

1983 m. spalio mėn. kun. Bartkus buvo pakviestas į Šv. Kazimiero kolegiją pro-rektorium. 1985 m., eidamas pro-rektoriaus pareigas, kun. Bartkus išgijo licensiatą iš Bažnyčios teisių, ir ruošiasi doktoratui. Jis laisvai kalba lietuviškai, angliškai, portugališkai, ir itališkai. *Lic.*

**L.A.V. knygyne, 4364 Sunset Blvd.,
Los Angeles, CA 90029, galite
nusipirkti naujausias knygas. liet.
plokšteles, liet. audinių ir drožinių.**

THE LITAS GROUP

LITHUANIAN INTERNATIONAL CAPITAL

**LIETUVIŲ FINANSINIS CENTRAS
PASAULINĖS APIMTIES PATARNAVIMAI**

WE OFFER THESE SERVICES:

- *STOCK MARKET**
- *FUNDING**
- *PROPERTIES**
- *LOANS**
- *GOLD & METALS**
- *INSURANCE**
- *TRAVEL**
- *TRUSTS**
- *EXPORTS**

VYTAUTAS VEBELIŪNAS, Lito prezidentas

In 20 years as a financial service organization, we have generated more than 30 million dollars in gross investments. Our proven performance in these times of fluctuating markets is your guarantee of stable personal growth towards a richer tomorrow. If you are looking for imaginative investment guidance tempered by traditional Lithuanian prudence, let us take you under our wings . . .

Jau virš 20 metų veikianti Lito Organizacija yra sutelkusi virš 60 milijonų bruto turto. Paskutiniu laiku Litas nupirko Export/Import kompaniją—WORLD TRADE INDUSTRIES, INC., kuri prekiauja visame pasaulyje.

PELNINGAI IŠNAUDOKIME PASAULIO ŪKINIUS SVYRAVIMUS!

PRIEŠ GALUTINĮ SPRENDIMĄ TARKITĖS SU:

LITAS INVESTING CO., INC.

CORPORATE HEADQUARTERS
8601 114th Street
Richmond Hills, NY 11418
(718) 441-2811

SALES OFFICE
80 Pine Street
New York, NY 10005
(212) 344-1300

EXPORT OFFICE
156 Fifth Ave.
New York, NY 10010
(212) 741-7280

ENGLISH SECTION

IN A REGION of forested hills and mirrored lakes in northeastern Europe, an artist was born who would paint the beauty of nature and humanity. The small town of Svedasai in northeastern Lithuania was alive with gossip on that warm day of August 20, 1903. Antanas Rimša, the tailor, was walking along the dirt road, proudly announcing to his friends the birth of his son. Inside a wooden house with thatched roof, the mother, Eva, was surrounded in bed by female well-wishers who had brought flowers, cheese, and linen. Eva, nee Joman-tas, was the daughter of a civil servant, a controller from the city of Kaunas. She married Antanas in Kaunas where he had been an apprentice. They went to Svedasai to start a tailoring business and to help on the family farm outside the town. On that momentous birthday, Antanas's peasant father, not yet old or worn out, stopped by on horseback and greeted his son:

"What's my grandbaby's name?"

"We'll call him Jonas, God bless his patron saint."

"I hope he's strong. We need a good tiller."

"He'd be better off in Kaunas with some skill."

...

Years later, Jonas was learning to speak Lithuanian with his father and grandfather and some Polish with his mother, who was partly of Polish origin. Grandfather took him fishing on the reed-laced lake and explained to him the coming of the Eve of St. John's on June 23:

"Magic will fill the air, fire, water, and trees, and those who tap the powers will be protected and healed. You'll see tomorrow night." The boy's light blue eyes shone with wonder, his blond hair glistened in the sun.

"Will I play, too?"

"I'll take you—to make sure you'll grow up healthy."

On the Eve of St. John's in Svedasai, in the late afternoon, adolescent men and women meandered out to a special meadow dressed in their intricately woven folk costumes. Jonas watched with grandfather. Bustling women, with herbs and flowers already gathered in their aprons, prepared wreaths for the rituals of lovematching. Each placed a wreath belonging to her favorite young man. If the wreaths touched, that meant they would be married. Another threw a wreath over her shoulder to catch the branch of a tree. It snagged on the third throw: it would be three years before she would catch her husband.

Later that night, couples danced around a bonfire and kissed; some even jumped over the cinder to assure their luck. The ashes were then sprinkled over the fields to protect the summer crop. Cows were led across another extinguish-

Rimša:

The Making of a Rebel Artist

by Jonas Skirius

Rimša in Sao Paulo, Brazil, c. 1927.
Rimša Sao Paulo, Brazilioj, 1927 m.

ed fire to be blessed by the ashes of St. John's. Jonas helped grandfather with this strange task and was smudged with soot on his face and hands. Grandfather took the joy of his life to the lake just before dawn, on the shortest night of the year. He undressed himself and Jonas, carried him in his arms, and walked into the chilly water up to his waist.

"You will live as long as I, if you respect nature. Never harm an animal or tree unless you have to." He soaked his grandson three times in the lake.

Next day, Jonas's entire family attended Catholic Mass, while he stubbornly stayed at home, sneezing and crying. With a red crayon and a piece of charcoal, he drew the number "24" in red, imitating a calendar, and beneath

it, a flame by a dark lake. He was four years old.

...

THE RIMŠA family moved to the city of Kaunas when little Jonas was of age to begin elementary school. Antanas, assisting an established Polish tailor, became a hardworking middle-class inhabitant of the Russian Empire. His son, Jonas, showed a tendency to be rebellious at school. Classes in religion were taught in separate places for those of the Roman Catholic and Russian Orthodox faiths. When Jonas was asked by his teacher if he would attend the Catholic catechism, he responded, "No, I'm Orthodox." When asked if he would attend the Orthodox lesson, he defiantly declared himself to be Catholic. To evade a ceremony in honor of the Czar's son, the young boy called him a disparaging name. For this he was disciplined. His father warned him he could be deported to Siberia for such an insult to the ruling family, especially on the part of a Lithuanian. Relations between Lithuanians and Russians were not cordial in Kaunas. A movement was growing in favor of independence for the Lithuanian nation, subjugated by the Russian Empire for one hundred forty-six years.

1914. War had shattered the map of Europe. Lithuanians under the jurisdiction of the Czar were being recruited into the Russian army to fight the advancing German soldiers. The Rimša family fled eastward in search of a haven. Their odyssey of fear ended in Kharkov, the Ukraine, where they were able to find work as tailors. In school, Jonas learned not a few folk songs in the Russian and Ukrainian languages. After class, he learned how to play the guitar and the balalaika.

Jonas was able to accompany his mother into the countryside to buy bread and was attracted to the peasant culture found there. Stopping by a cottage with a smoking chimney, he asked:

"How much for that loaf?"

"Stack up your Kerensky bills and measure a quarter meter of them."

The Bolshevik Revolution had thrust itself upon the Ukraine by 1917. Red banners were flying in the streets of Kharkov. Jonas was taught in school why the institution of the Czar had been abolished. He decided to enroll in the Academy of Art in Kharkov, where there prevailed a program of studies modelled after the French Academy. He spent the year learning to draw. First, he drew in charcoal a notebook of *croquis*, rapidly rendered drawings composed of a few lines and marks. Then he practiced the painted academic sketch. Street scenes, country landscapes, and peasants in

The Theatre (Kaunas)

Miesto Teatras (Kaune)

traditional garb were his favorite subjects. As an art student, he wore a blue tunic with loose sleeves and a belt around the waist so that the tunic hung over the pants. Being called Ivan in Russian became familiar to him.

The civil war in the Ukraine following the Bolshevik takeover brought famine and disease. The Rimšas packed their bags and embarked upon a difficult journey by train back to

Lithuania via Romania, Bessarabia, Galicia, and Poland. The voyage lasted three months. On longer stops, Jonas was expected to steal chickens, help clear the rails of snow, and scavenge for firewood which would be used for nightly bonfires in the open air, next to the cattle car which held the family possessions. When inspired by a young woman, he would play the guitar and sing in four languages.

IN KAUNAS, the capital of the newly independent Lithuanian nation, the Rimšas opened a tailor shop on Donelaitis Street which prospered as the city grew in importance. Streets were laid out, civic buildings sprang up; the population of Kaunas expanded with the rural migration from 53,000 in 1921 to 81,546 in 1923.

Eva Rimša died in 1920; Antanas remarried soon thereafter. The father put Jonas to work long hours every day, while the stepmother restricted his free hours to preclude any galavanting. His younger brother and sister, Vladas and Ona, were impressed by his natural artistic talent. The father, however, discouraged him from pursuing a career in art, denying him the possibility of enrolling in the new Academy of Art in Kaunas. Instead, Jonas organized a student group to perform the guitar and the mandolin.

Inevitably, the rebel left home and found his own living quarters. He sold some watercolor paintings on Gediminas Prospect and came to know Adomas Varnas, one of Lithuania's outstanding painters of that epoch. Jonas Rimša worked as an assistant to Varnas while he painted backdrop canvases for the Birutė Opera in Kaunas. Varnas was a romantic who excelled in historical and folkloric genre painting; he was also a notable photographer of folkloric art and architecture.

The Peoples's House (Kaunas)

Liaudies Namai (Kaune)

The Town Hall (Kaunas)

Rotušė Kaune

Father and son had a decisive talk about Jonas's future.

"I want a raise. I work 12 hours a day and can barely pay the rent. Don't tell me you're just breaking even."

"We're doing good business, son. Pretty soon we'll move the shop to Liberty Street and display the latest fashions in a big window. What we need is an accountant, someone who knows about commerce."

"Why not your new wife? She's not doing much."

"Leave her out of this. I had in mind sending you to Vienna to live with your aunt—the one who married the German soldier during the war. She wrote me about a good commercial school there."

"I don't much like math, or business for that matter."

"I'll pay the expenses for a year."

"What's the catch?"

"You'll come back to make this a first-rate enterprise and bring a sketch book of trends in tailoring. Vienna is where it's happening now."

• • •

Rimša, barely 21, arrived in Vienna in 1924. He confirmed his little talent for commercial school and soon quit to attend an art school—without the consent of his father. He left his aunt's home for a modest rented room and ate at the university cafeteria.

The art museums of the Austrian capital awoke in the young artist a professional ambition. He painted copies of the masters: a voluptuous nude by Rubens, a peasant scene by Pieter Brueghel the Elder, an aristocratic portrait by Velazquez. He was able to sell not only the facsimiles of the masters, but also some originals of his own. A Sunday walk through the Vienna Forest with a young lady, a rendezvous at the Stadtpark beer garden, a boat cruise down the Danube River—such splendid moments gave occasion to sketches and paintings by Rimša.

The Viennese escapade evaporated along with the stipend. Jonas had to settle the account with his father in Kaunas. All he had to show

Liberty Avenue (Kaunas)

Laisvės Alėja (Kaunas)

for the year's investment was a rudimentary knowledge of German and a notebook of sketches, including some trendy fashions from the Austrian capital. Antanas Rimša threw his hands up in despair and shouted at his son, who stomped out.

THE REBEL artist noticed a poster on Liberty Avenue announcing a free boat ride to Brazil in exchange for work upon arrival. Hundreds of thousands of Europeans were leaving for South America under similar circumstances between the world wars. The mere mention of Brazil brought to Jonas's mind exotic images—palm trees, pineapples, beaches, dark-skinned women. He signed the contract, sold his musical instruments, packed his spiffy blue suit, gave a bear hug to his younger brother Vladas, kissed his younger sister Ona good-bye, shed a few tears, and lusted for adventure.

A frantic week in Paris exhausted both Rimša and his resources quickly. The Louvre by day and Montparnasse by night stimulated his keenest senses. At Le Havre, he boarded the

French ship, "La Croix," whose destination was Santos, Brazil. On board he met many emigrants from Lithuania, Latvia, Estonia, Poland, Russia, and Germany.

Upon arrival in the tropical port of Santos in 1925, with enough money to last him a few days, Rimša reported to the labor contracting company which had paid for the voyage. Palm trees there were in the New World, and many long days of sweating work for Joao Rimsa. He quickly learned his name in Portuguese and was assigned to lay bricks in Sao Paulo. When the indentured servant paid off his debt, he rode a bumpy truck to Mato Grosso in the interior of Brazil seeking carpenter's work on a daily wage. The labor supervisor at the refrigeration plant in Mato Grosso told the "green hands" from Eastern Europe what the deal was.

"My cut is ten percent of your daily wage and a bottle of rum every day from you all. Then I'll find work for you."

The green hands were soon carrying boards and planks back and forth as if to pass the time away. When the general manager called upon Rimša for inspection, he said, "Those hands haven't done any carpentry. You're fired."

• • •

THE LONG TREK back to the city of Sao Paulo was a dusty one. Rimša was next contracted to work on a coffee plantation near Rio Preto in the state of Sao Paulo. There he cleared the ground of weeds during 14 hours a day, with several hours free in the afternoon for a meal and a nap in the shade. During free moments, he would sketch in pencil the trees which provided shade for the coffee plants. Within two months, he found himself ever more indebted to the company store.

"We're totally enslaved here," Rimša complained to a friend. He joined forces with three other laborers and paid a Negro to guide them after midnight to a train station beyond the one near the plantation. Without lantern or candle, they groped their way through the fields and bush, boarded a night train, and were in Sao

The Old Town seen from Aleksotas (Kaunas)

Senasis Miestas. Reginus iš Aleksoto (Kaune)

Paulo by morning, a burgeoning city of half a million people.

Through his employment in a clothing store, Rimša attained some respectability and security. He started attending the parish dances and met Jadvyga, a Lithuanian-Polish immigrant with blonde hair. Her suave manners pleased Jonas. They were married in 1927 and had a daughter named Alina. He continued to sketch and paint during his free hours; she wanted him to spend more time with the family and to bring home more money. He concluded that a career dedicated to art was incompatible with family life.

Rimša increasingly turned to painting to express his creative spirit. In the museums of Sao Paulo and Rio de Janeiro, he perused the paintings of the late nineteenth and early twentieth centuries—the portrayal of landscapes, customs, and social types in the romantic and realist modes by Almeida Junior; the romantic historical themes by Vitor Meireles; the romantic Indian legend of Iracema and other female nudes by Antonio Parreiras; works in the neoclassical and realist modes by Pedro Weingartner. Rimša also managed to visit galleries where he could observe the new trends following the Modern Art Week of Sao Paulo in 1922: the tropicalism of Anita Malfatti, whose backgrounds for portraits were laden with fruits and trees; the expressionism and social commentary of Di Cavalcanti; the erotic cubism and surrealism of Ismael Nery; the anthropophagous **modernismo** and stark colors of Tarsila do Amaral. If the Modern Art Week of 1922 had challenged the traditional modes of academic painting and writing, Rimša was still yearning for more academic training in art of the sort he had received in Kharkov and Vienna. Friends at one cafe frequented by artists recommended that he study at the National Academy of Fine Arts in Buenos Aires, Argentina.

“We Will Not Abandon the Baltic People Who Live Under Soviet Tyranny”

“Despite Soviet denial of basic human rights and civil liberties, the people of Lithuania, Latvia and Estonia have struggled heroically in their efforts to break the chains of Soviet domination. Their steadfast belief in the principles of independence and their deep-rooted love for freedom have enabled them to endure Communist hegemony and oppression. The free spirit of the Baltic people will not be broken. Their search for self-determination will continue.

“In light of our Nation’s dedication to the principles of independence and commitment to the protection of civil liberties, it is appropriate that we join in solidarity with the more than 5 million Lithuanians, Latvians and Estonians who continue to fight for their own independence. It is imperative that the United States send a clear and strong signal that we will not abandon the Baltic people who live under Soviet tyranny. We must continue to

champion the cause of independence for the Baltic States . . .”

(Senator D’Amato, Congressional Record, Senate, February 27, 1985)

LINAS KOJELIS IN NEW APPOINTMENT

The President on November 13, 1985, announced the appointment of Linas J. Kojelis as Special Assistant to the President for Public Liaison. Mr. Kojelis will head the division of foreign policy and defense issues in the Office of Public Liaison. He has served for two and

a half years as Associate Director in the same office.

In 1981-1983, Mr. Kojelis served at the Department of Defense in the Office of European and NATO Affairs in the Office of International Security Policy. In 1981, he served on the staff of the Assistant to the President for Political Affairs. Before joining the Administration, Mr. Kojelis was a Legislative Assistant for former Pennsylvania Senator Richard S. Schweiker (R-PA).

A native of Los Angeles, California, Mr. Kojelis currently lives in the District of Columbia.

Jonas Rimša with his sister Ona and his portrait of her.

Jonas Rimša su seserim Ona prie jo tapyto jos portreto

Jonas Rimša, front row, third from the left, with his musical group in Kaunas, c. 1920.

Pirmoje eilėje, trečias iš kairės, Jonas Rimša su muzikos grupe, Kaune apie 1920 m.

by Rūta Skirius

Vytautas F. Beliajus

(Continued from Last Issue)

Q. The fledgling Viltis which you wrote while rehabilitating from tuberculosis of the throat, was inspired in part to give hope to your friends fighting in the war. You were outspoken about your anti-Nazi sentiments then?

A. Absolutely. About 1936, a friend of mine, Vytautas Slakis, and I published an anti-Nazi magazine called **Concord**. Six issues appeared. We received no support and also one threat before we closed shop.

Q. How do you feel about the Lithuanian uproar regarding the U.S. Office of Special Investigation's inquiries into Lithuanians suspected of collaborating with the Nazis? Could you imagine, or were you aware of, any such alliances in your home town?

A. No doubt there were collaborators who, like Mengele, managed to escape detection. I, personally, am not aware of any such collaborations. I was not there. A fool would a collaborator be to reveal to anyone of such activity in this day and age.

Q. How were the Germans perceived before you left Lithuania?

A. During my time there was no overt animosity against Germans, some regret perhaps that the nice Germans were not Catholics and therefore would not be saved from the flames of hell. I was on good terms with the German soldiers. One was so pleased at my reading a story in the Gothic script that he presented me with a chocolate bar, not easily obtainable around 1917-18.

Travel/Cultural Insights/Personal Rewards

Q. By 1942 you had already taught folk dances at over 200 colleges and institutes throughout the country. And it is written somewhere that you have been in every state, except Hawaii. That's a lot of traveling. Is it still the case that you haven't been to Hawaii? If not, what's preventing you from going there?

A. I could have been in Hawaii in 1976. I had an invitation and a schedule for teaching in various places. Unfortunately, I became involved in the Bicentennial celebration. I was the president of the Colorado Folk Arts Council and the chairman for the first large scale ethnic festival ever held in Colorado. I had to cancel the trip. The Bicentennial celebration was too important to neglect.

Q. Of all the states in the United States, which state or part of the country do you like the most?

A. I like San Diego, California very much because of the climate . . . no extremes.

Q. You used to prefer traveling by bus or train. Do you still? Why?

A. Yes. In case of an accident you are still on the ground and have a greater chance of survival.

Q. You also don't own, and have never owned or driven a car. Why is that?

A. I am not mechanically inclined.

Q. Isn't not having one a bit of an inconvenience when you need to run errands, or get the magazine to the post office, or when you get stranded at a bus depot in some strange city?

A. Such inconveniences are easily overcome.

Q. I take it that you never intend to drive?

A. That's correct.

Q. When you travel, you mostly stay with friends in their homes. Of the people you stay with, are many Lithuanians?

A. Very few.

"Ateities" tautinių šokių grupė, vadovaujama V. Beliajaus (trečias iš kairės paskutinėje eilėje) buvo pati pirmoji grupė atstovavusi Amerikos tautinius šokius vienos savaitės festivalyje Toronte, Kanada 1947 m. birželio mėn. 8-15 d.d.

The first American folk dance group from the United States to represent the U.S. at a Canadian week-long festival in Toronto was ATEITIS, shown along with a French Canadian group from Montreal. The Ateitis dancers were under the direction of V. Beliajus, third from left. Festival took place the week of June 8-15, 1947.

Q. Do Lithuanians make any special effort to extend themselves to you . . . "their fellow countryman?"

A. It depends on whether they are sponsoring us. All sponsors are great hosts, regardless of nationality.

Q. Have you traveled much outside the United States, Mexico, and Canada? Which country did you enjoy the most?

A. Brigham Young University paid for my trip to join them in their performance troupes in Spain (10 days), Greece (5 days), Israel (two weeks), and Paris (two days). I enjoyed each country greatly. They were all fascinating to me.

Q. Which country(ies) haven't you been to that you would very much like to visit?

A. Too many.

Q. You once wrote: "No one more than the folk dancer is able to appreciate the value of the traditions of all other peoples." One of the spillover effects of learning the folk dances of so many nations is the knowledge you acquire about each nation's traditions, history, language, folk crafts, folklore, music, costumes, geography, climate, symbols, and people's character. Which cultures are you most familiar with?

A. I suppose the Lithuanian culture is the one I am most familiar with because I was brought up in it. But as my mother was wont to say: **Mokslui galo nēr.** (There is no end to learning.)

Q. Are there any cultures, or ethnic groups, that particularly intrigue you, about which you would like to learn more?

A. Again, too many. I am especially interested in "primitive" cultures—East and West Indian. Maori, Polynesian, etc.

Q. Which aspects of a country's folk culture their dance, music, traditions, etc.—do you think reveal the most about its people's character?

A. Their folk songs and legends especially. For example, Lithuanian songs and legends are characterized by agricultural feats and marvels. They express praise for the spinner who weaves beautifully, the field worker who takes care of the garden of rue, or the farmer who plows an even furrow. Hard work, work done well and esthetically is ingrained in the values of Lithuanian peasants.

Q. Are there any coherent or striking patterns within an ethnic group's folk culture, i.e., if you saw the regional costumes, instruments, craft, could you predict the likely rhythm and mood of their music and dance? . . . Or if you knew the music, dance, instruments, and costume, could you predict their likely folk craft motifs, or even religiosity?

A. Not always. There is too much variety. Even among the most established and "set in their ways" there are exceptions to the rule.

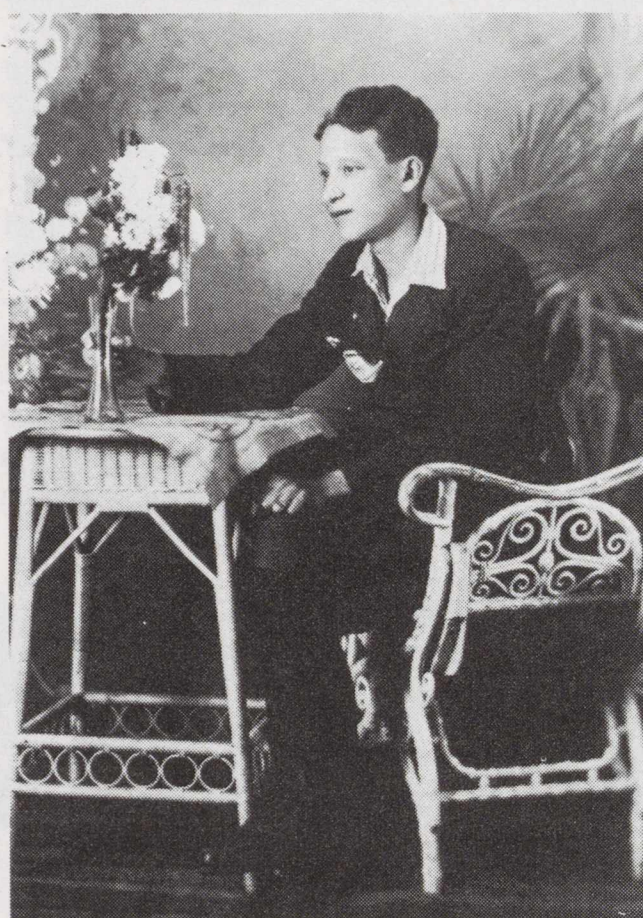
Q. Have you ever thought about teaching courses on regional cultures, integrating all the pieces of information you have accumulated over the years?

A. No.

Q. Does any university, to your knowledge, currently offer a course like this?

A. Indiana University in Bloomington, UCLA, and a few others.

*Q. In the process of performing and teaching international folk dances, did you learn any foreign languages . . . other than titles to dances and the cues of the **koloved** (leader of the line dance)?*

Vytautas, rugp. mėn. 1923 metais, pakelyje į Ameriką. Nuotrauka Rud. Reich, Bremen, Vokietija.

Vytautas in a photo taken in August 1923 by Rud. Reich, Bremen, Germany, while enroute to the United States.

A. I would have liked to learn ALL the languages, but that was an impossibility. I am satisfied with smatterings of the more remote (like Asian, for example) languages . . . their words for hello, thank you, and such.

Q. Referring to the first statement in this section, would you go so far as to say that people (individually or collectively) who show no or little interest in other nations' cultures would be more likely to see things from a narrow perspective, be inclined toward prejudice, or possibly be more nationalistic?

A. As a rule, folk dancers entertain the fewest prejudices. International folk dancing makes them internationally-minded; it broadens their outlook. It can prove to be an education

for some, a minor education in some ways but broad in others. A folk dancer with a love for his ethnic background may be nationalistic, that is, very proud of the fact that he is Russian or Lithuanian or whatever, but he is rarely chauvinistic. He will appreciate his own background but also admire those of others.

Q. As a folk dancer, are you concerned about any particular folk cultures dying out because there is little or no effort made to maintain them?

A. Things have changed during the past few decades. The drive for assimilation, fostered in the past by Americans, has taken a back seat. Now the attitude is more like "adopt and learn to live with the new trends but don't neglect the ways of yore. It adds color to life."

Q. You once made reference to the fact that the Alaskan Eskimo and Indian art forms, mores, and languages may become extinct because no one was making an effort to teach them to the younger generations. Is this still the case? Are there other examples of this happening with other cultures?

A. During the early days of **Viltis** we published news about Indians and their activities frequently. In fact, **Viltis** is mentioned in the Indian Encyclopedia. At that time there were no Indian newspapers to speak of. Now there is an over-abundance of Indian publications and less need to devote a lot of space to Indian activities in **Viltis**. The Indians, Eskimos, Aleuts and others have become conscientious of their heritage and are trying to revive their nearly obliterated traditions.

Q. Why do some national groups go to great lengths to preserve or teach their folk dances, traditions, and language to their youth for posterity, and other national groups do not? Is it a matter of pride, a sense of historical value, capability, or other factors which account for the differences of effort?

A. At one time European traditions and languages were held in low regard by the mainstream "Americans." Immigrants tried to keep a low profile and were reluctant to teach their language to their children, wanting them to become Americanized. Now one finds the third generation descendants regretting that their parents or grandparents had not imparted to them the history, traditions, and languages of their national culture. Cultural awareness depends in part on the availability of conscientious leaders.

*Q. In the early years of **Viltis**, while it was still being mimeographed, a young man sent you his costume from the dance concert he performed in "because it was you, more than anyone else, who taught me to get a kick out of dancing." Besides the personal reward of knowing you were the inspiration of many folk dance enthusiasts, you must have also accumulated a museum full of folk treasures.*

A. Indeed. I have many gifts, plaques, cita-

A. I cherish every piece of memorabilia, but some which come to mind are: Unknown friends of mine obtained and sent me a portrait prayer from Pope Pius during my near-fatal illness of the early 40s. There is the old icon of

A. I am familiar with the regional costumes

LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, Ca 90029

Lietuviškos vestuvės, jaunųjų sutiktuvės, pastatytos San Diego 1956 metais. Iš visos grupės tik jaunoji buvo lietuvaitė—Sonia Gureckas, beveik visi vyrai—jūreiviai iš San Diego.

CHICAGO, ILLINOIS LIETUVIŲ ŠVENČIŲ LINKĖJIMAI

Sveikiname Šventų Kalėdų progą Lietuvos Dienas ir jų skaitytojus ir linkime laimingų Naujųjų Metų!

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Lietuvių katalikų dienraštis

leidžiamas Lietuvių Katalikų Spaudos Dr-jos (Lith. Catholic Press.)

Kun. PETRAS CIBULSKIS, M.I.C., adm.

4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629

Telef. (312) 585-9500

Su gražiausiais švenčių sveikinimais ir Naujų Metų linkėjimais

SOPHIE BARCUS RADIOJO ŠEIMA

ALDONA DAUKUS, dukra SOFIJA ir bendradarbiai

Rita Likanderytė ir Robertas Vitas

7159 South Maplewood Avenue, Chicago, Illinois 60629

Telefonas: 778-1543

JONAS TALANDIS

TALANDIS ENGINEERING CORP. — pirmininkas

600 Enterprise Dr., Oakwood, IL 60521

Tel. (312) 850-7280

Res. (312) 748-2543 — 2560 Oakwood Ter., Olympia Fields, IL 60461

Nuoširdūs Švenčių ir Naujų Metų linkėjimai

K. A. JUCAS, M.D., S.C.

ODOS LIGOS IR KOSMETINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Avenue

Chicago, IL 60629

Phone (312) 925-2670

Patarnavimas 24 val. — 489-4441

Facilities for Parties

Carry-outs

RAMUNĖ RESTAURANT

Homemade Foods for All Occasions

GREGORY and GENE ZEGORSKIENĖ, *savininkai*

2547 W. 69th Street

Chicago, IL 60629

Telefonas: 925-5588

"MARGINIAI"—PREKYBA

Sav. I. SINKEVIČIŪTĖ

2511 W. 69th St., Chicago, IL 60629

Tel.: PR 8-4585

Čia rasite pasirinkimą kristalinių datykų, suvenirų, kitų prekių, drožinių, audinių, visokių liet. knygų, žurnalų

Švenčių progą sveikina

LIETUVOS AIDŲ RADIOJO PROGRAMA

Balys, Josephine ir Kazė Brazdžioniai

6955 S. Campbell Ave., Chicago, IL 60629

Telefonas:

(312) 778-5374

Klausykite "Lietuvos Aidų" kasdien 8:30 v.v. 1450 AM banga

★

Šv. Kalėdų ir Naujų Metų švenčių progą sveikiname visus brangius tautiečius ir linkime visiems kuo didžiausio džiaugsmo ir laimės asmeniškame gyvenime.

Maldaujame Aukščiausiojo, kad sumažintų vargą ir skausmą mūsų pavergtų brolių Lietuvoje.

Trokštame, kad mūsų tautiečiai su meile ir pagarba vieni kitiems uoliai jungtųsi į tautinę, patriotinę veiklą.

Mr. and Mrs. ANTHONY J. RUDIS

Chicago, Illinois

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujų Metų linki

IRENA ir LEONAS KRIAUCĖLIŪNAS

13400 Parker Rd., Lockport, IL 60441

GRAŽIŲ ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

PUTRIM'S FOOD MART

PAUL PUTRIM, JR., *savininkas*

Mūsų specialybė namuose gamintos dešros; darome skilandžius

1446 S. 49TH CT., CICERO, IL 60550

Pristatome į namus

Telephone: OLYmpic 2-7529

Merry Christmas and a Happy New Year

EVANS-EVANAUSKAS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

(Anksčiau buvę 6845 S. Western Avenue)

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA

9837 S. Kedzie Avenue, Evergreen Park, Illinois

Koplyčios taip pat Marquette Parke, Chicagoje ir priemiesčiuose

TEL. — 422-2000

Phone (312) 254-6376

ANTHONY MACIANSKIS, Prop.

BRUNO'S BAKERY

Wholesale - Retail

3339 S. Lituanica Ave.

Chicago, IL 60608

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

ALEX LAURAITIS & WALTER RASK, *Owners*

9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643—Tel. (312) 238-9787

Rengiame ekskursijas į Lietuvą, Austriją, Vengriją, Jugoslaviją, Šveicariją, Kiniją ir kitus kraštus.

Sudarome iškvietus giminių apsilankymui Amerikoje
Nuperkame giminėms Lietuvoje automobilius ir kitas prekes

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO!

★ Kelionės bilietai į viso pasaulio kraštus

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai

4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60609 —Telef. (212) LA 3-1510

— ir —

2616 W. 69th St., Chicago, IL 60629—Telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

P A R A M A

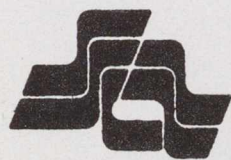
MAISTO IR GĖRIMŲ KRAUTUVĖ

2534 W. 69th Street • Chicago, Illinois 60629

Telefonas: (312) 737-3332

Čia galima gauti Illinois loterijos bilietus
Būdami Chicagoje aplankykite mūsų krautuvę
Savininkas Jurgis Mažeika

TAUPYKITE DABAR

St. Anthony

Federal Savings and Loan Association

MAIN OFFICE

1447 South 49th Court

Cicero, Illinois 60650

Sub. 656-6330 / Chicago 242-4395

10 S. 660 Route 83 (at 92nd St.)

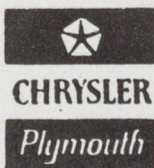
Willowbrook, Illinois 60521

(312) 789-0777

JOSEPH F. GRIBAUSKAS

Executive Secretary

Gražiausių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

BALZEKAS MOTOR SALES

4030 South Archer Avenue

Chicago, Ill.

Since 1933

CHICAGO'S OLDEST
CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER PHONE: 847-1515

LINKSMŲ ŠVENČIŲ LINKI

PETKUS—MARQUETTE FUNERAL HOMES

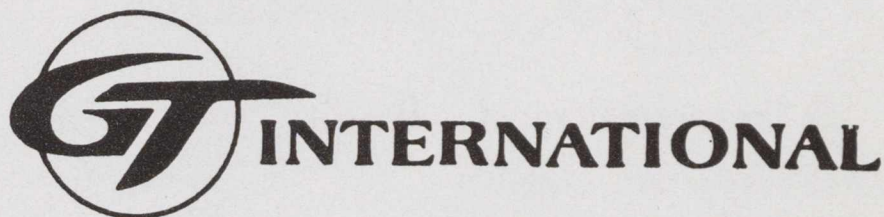
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois
476-2345

1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
863-2108

MR. & MRS. ANTHONY B. PETKUS
MR. DONALD M. PETKUS

MR. DONALD A. PETKUS
MR. LAWRENCE C. GASUNAS

Linksmų Kalėdų švenčių ir Laimingų Naujų Metų linki

TRAVEL CONSULTANTS

G. T. INTERNATIONAL, INC. 6240 So. Kedzie Ave., Suite #3
arba P.O. Box 29163, Chicago Ill. 60629
TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujų Metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

2606 W. 63rd Street, Chicago, Illinois 60629

Telefonai: (312) 778-6900 ir (312) 778-6901

Gražiausių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų

NIDA—DELIKATESAI IR VALGYKLA

2617 W. 71st Street, Chicago, IL 60629

Telefonas: (312) 476-7675

Įvairūs šalti ir šilti valgiai išsinešti ar vietoje pavalgyti

Įvairios sriubos, rūgštus pienas ir šaltibarščiai

Kasdien balandėliai ir cepelinai • tortai • pyragai

Lietuviško skonio dešros

Danutė Balsienė ir Laima Bildušienė, savininkės

Linksmų švenčių visiems linki

DR. WALTER J. KIRSTUK

Physician and Surgeon

3925 W. 59th Street, Chicago, IL 60629
Tel.: REliance 5-1811

Linksmų šventų Kalėdų ir sveikiausių Naujų Metų

HEALTHY FOOD LITHUANIAN RESTAURANT

Eastern European Specialties

GRAŽINA SANTOSKI (BIČIŪNAITĖ)

3236 S. Halsted Street

Chicago, IL 60608

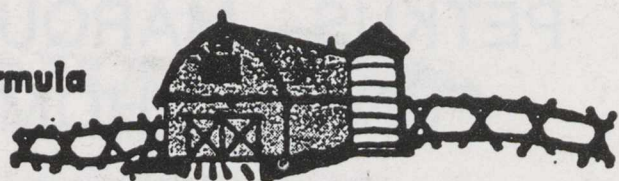
(312) 32-2724

Valandos 6:30 a.m.-8 p.m. kasdien—8 a.m.-8 p.m. sekmadieniais

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

Now in California ...

Fine
Old World Formula

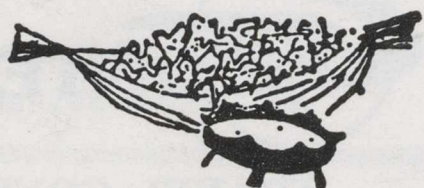

Andrulis FARMERS CHEESE

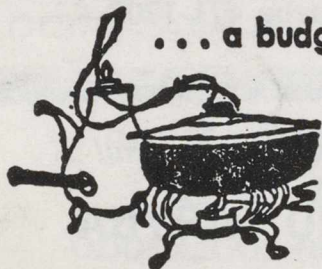

- High in nutrition, low in fat
- Ideal for most diets
- Choice of plain or salt-free
- Made from Grade A milk

The unique flavor of
Andrulis Farmers Cheese
will delight the whole

family. Eat it plain, or as a side dish
with meals. A wholesome addition to any diet
... a budget-priced gourmet treat.

For exciting old-world farmers cheese
recipes, write Michigan Farm Cheese
Dairy Inc.

Michigan Farm Cheese Dairy, Inc.
FOUNTAIN, MICHIGAN 49410

Ir liūdėsio valandą teguodžia Jus Kalėdų gimimo viltis!

SHALINS FUNERAL HOME, INC.

84-02 Jamaica Avenue Woodhaven, NY 11421
(At Forest Parkway)

296-2244 — Air Conditioned Chapels — 296-2245

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujųjų Metų!

ŠVENTOS TREJYBĖS KAT. BAŽNYČIOS KLEBONAS
PREL. JONAS SCHARNUS

207 Adams, Newark, NJ 07105
telefonas: (201) 344-6847

Linksmų švenčių linki

★ Mūsų nariams

★ ir visiems lietuviams!

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA

SCHUYLER SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION of Kearny, N. J.

24 Davis Avenue, Kearny, N. J. 07032

TYPES OF ACCOUNTS

Passbook Savings

Money Market Deposit Account — 91 Day Certificate
6 Months Certificate — 1 Year Certificate — 1½ Years Certificate
2 Years Certificate — 2½ Years Certificate
3 Years Certificate — 4 Years Certificate

CALL (201) 991-7260 FOR MORTGAGE RATES

— OFFICERS —

Dr. Jack Stukas, president; Edmund Bennett, Chairman of Board; John Nakrosis (Sr.), Senior Vice-Pres.; Henry Maddi, C.E.O.; George Katilius, Treas.; John A. Condon, Sec'y; Alfreda Stanish, Asst. Sec'y; Eleanor Gelenitis, Mortgage Officer; Paula Wall, Student Loan Officer.

DIRECTORS

Jack J. Stukas, John A. Condon, George Katilius, Jr., Joseph M. Belza,
Dr. S. A. Mickewich, John J. Salvest, John Nakrosis, Edmund Bennett

COUNSEL

John J. Salvest

OFFICE HOURS:

Mon. thru Thurs. — 9:00 A.M. to 3:00 p.m.
Friday — 9:00 A.M. to 6:00 P.M.
Saturday — 9:00 A.M. to 1:00 P.M.

Drive-in Mon.-Fri. 9-6, Sat. 9-1

Walk-up Mon.-Thurs. 3-6

Area Code (201) 991-7260

Tik viena šioje apylinkėje lietuvių taupymo bendrovė

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

Telefonai: 532-3400
532-3414

AKTYVAI — virš 28 milijonų

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3 — Antradieniais 10-3 — Trečadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8 — Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1 — Sekmdieniais 9-12:30

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9:30 v.r.-1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainuoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. PARDUODAME PINIGINES PERLAIDAS (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS.

Linksmų Šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
linki

J. K. VALIŪNO ŠEIMA
SOUTHAMPTON, NY 11968